

Załącznik nr 1
do uchwały nr
Rady Miejskiej Gminy
Rawicz

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH**

DLA GMINY RAWICZ NA LATA 2021-2025

Spis treści

WSTĘP	3
ROZDZIAŁ 1. WPROWADZENIE	5
1.1. Struktura Strategii.....	5
1.2. Prawne podstawy.....	6
1.2.1. Akty prawne w zakresie pomocy społecznej.....	7
1.2.2. Zgodność z dokumentami programowymi w kontekście europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.....	8
ROZDZIAŁ 2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ	14
2.1. Podstawowe informacje o gminie Rawicz.....	14
2.2. Struktura demograficzna.....	15
2.3. Pomoc społeczna	20
2.4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	47
2.5. Zasoby i warunki mieszkaniowe.....	48
2.6. Lokalny rynek pracy.....	50
2.7. Oświata.....	54
2.8. Ochrona zdrowia.....	58
2.9. Kultura, sport i rekreacja.....	60
2.10. Bezpieczeństwo publiczne.....	63
2.11. Organizacje pozarządowe.....	68
2.12. Diagnoza i Analiza SWOT.....	73
ROZDZIAŁ 3. PROGNOZA.....	87
3.1. Misja.....	87
3.2. Cele strategiczne.....	87
3.3. Cele operacyjne, zadania oraz wskaźniki realizacji zadań.....	87
3.4. Realizacja Strategii i ramy finansowe.....	97
3.5. Monitoring i ewaluacja.....	98
PODSUMOWANIE.....	99
Aneksy.....	101
Aneks 1. Wzór narzędzia badawczego.....	101
Aneks 2. Spis wykresów, tabel i rysunków.....	107
Spis wykresów.....	107
Spis tabel.....	107
Spis rysunków.....	109

WSTĘP

Polityka społeczna jest racjonalną działalnością państwa i szeregu innych podmiotów, zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa.

Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi, służących jej skutecznej realizacji, jest strategia rozwiązywania problemów społecznych - dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia jest punktem wyjścia i jednocześnie wyznacza kierunki realizacji trwałych wzorów interwencji społecznych w sytuacji zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

W celu określenia i usystematyzowania ww. kierunków działań w gminie Rawicz powstała GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY RAWICZ NA LATA 2021-2025.

Dokument, uwzględniający interesy różnych grup społecznych, powstał w wyniku procesu społecznej partycypacji - w jego tworzenie włączono przedstawicieli samorządu lokalnego, w tym: sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańców gminy. Jednocześnie na stronach Urzędu Miejskiego Gminy Rawicz (www.rawicz.pl) oraz Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rawiczu (www.opsrawicz.pl) zamieszczono ankietę dotyczącą problemów społecznych, a następnie projekt strategii celem konsultacji z mieszkańcami.

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY RAWICZ NA LATA 2021-2025 ma umocowanie w kluczowych dokumentach z zakresu polityki społecznej opracowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb i oczekiwań mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Realizacja strategii jest powiązana z działaniami opartymi o środki zewnętrzne, a jednocześnie umożliwia ubieganie się o nie m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Dokument stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej, co pozwoli na zapewnienie kompleksowego wsparcia

segmentu zasobów ludzkich na terenie gminy i w efekcie przełoży się na stworzenie warunków do rozwoju całej społeczności.

ROZDZIAŁ 1. WPROWADZENIE

1.1. Struktura Strategii

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY RAWICZ NA LATA 2021-2025 składa się z 3 części.

W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii prezentuje podstawowe informacje na temat gminy Rawicz, diagnozę sytuacji społecznej w gminie (na podstawie materiałów źródłowych pozyskanych z instytucji i organizacji społecznych, działających na terenie gminy oraz sytuacji wynikającej z ankiet, skierowanych do mieszkańców gminy), jak również analizę SWOT - identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: demografia, pomoc społeczna, sytuacja osób starszych i z niepełnosprawnościami, problemy uzależnień i przemocy w rodzinie, zasoby i warunki mieszkaniowe, lokalny rynek pracy, oświata, ochrona zdrowia, kultura, sport i rekreacja, bezpieczeństwo publiczne oraz działalność organizacji pozarządowych.

W trzeciej części strategii – prognostycznej, na podstawie diagnozy sformułowano: misję, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Wskazano też realizatorów strategii, określono ramy czasowe realizacji i źródła finansowania zadań zaplanowanych w strategii. Dokument zawiera również informacje o sposobie prowadzenia monitoringu i ewaluacji, z wykorzystaniem opracowanego katalogu wskaźników.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu.

Tutaj odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. Tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

Opracowując tak ważny dokument strategiczny, mamy dużą świadomość faktu, że przygotowanie strategii jest jedną z części złożonego procesu, który musi mieć kontynuację

w postaci skoordynowanego działania i skutecznego wdrożenia dokumentu. Odpowiedzialność za to zadanie spada na szerokie grono ludzi złożone z: przedstawicieli instytucji, administracji samorządowej, organizacji pozarządowych i lokalnych liderów. Oczekiwane efekty przyniesie tylko ich współpraca oraz skuteczność w pozyskiwaniu środków finansowych.

1.2. Podstawy prawne

Zadania szeroko pojętej pomocy społecznej oraz innych dziedzin ze sfery społecznej takich jak: edukacja, zdrowie, rynek pracy, sport, kultura itd. reguluje aktualnie wiele aktów prawnych. Większość z zadań realizują samorządy terytorialne z dochodów własnych, subwencji i dotacji. Wspomagają je też liczne programy, wynikające ze specyfiki i potrzeb poszczególnych grup społecznych m.in.:

- Program Karta Dużej Rodziny, Program „Rodzina 500 plus” i inne prorodzinne,
- Wieloletni Program „Posiłek w szkole i w domu”,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia,
- Program pomocy osobom bezdomnym „Pokonać bezdomność”,
- Program Wieloletni „Senior+” oraz inne programy prosenioralne.

Poza ww. programami ustawowymi istnieje wiele programów resortowych, których efektywność jest możliwa dzięki zaangażowaniu władz lokalnych. Na samorządy nałożono ustawowy obowiązek opracowywania i realizacji własnych programów, takich jak:

- Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- Program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej,
- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Taka liczebność i różnorodność programów skierowanych na rozwiązywanie obszarów problemowych, dotyczących lokalną społeczność wymaga podjęcia skoordynowanych działań.

Skutecznym narzędziem do ich realizacji w kolejnych latach będzie GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY RAWICZ NA LATA 2021-2025.

1.2.1. Akty prawne w zakresie pomocy społecznej

Obowiązek opracowania Strategii rozwiązywania problemów społecznych jest uwarunkowany prawnie i wynika z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2019 r., poz.1507), który w ramach realizacji zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY RAWICZ NA LATA 2021-2025 jest spójna i komplementarna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi.

Dokument został opracowany z uwzględnieniem zapisów następujących aktów prawnych:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. roku o samorządzie powiatowym,
- ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,
- ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionych do alimentów,

- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy,
- ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

1.2.2. Zgodność z dokumentami programowymi w kontekście europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym

Kontekst europejski

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY RAWICZ NA LATA 2021-2025 jest zgodna z założeniami polityki społecznej UE, co sprzyja pozyskiwaniu środków z funduszy unijnych, skierowanych na rozwiązanie problemów społecznych.

Politykę Społeczną Wspólnoty Europejskiej określają traktaty i inne dokumenty, odnoszące się do zagadnień społecznych, zaś główne cele w odniesieniu do zwalczania wykluczenia społecznego i ubóstwa wyznacza przyjęta w 2002 r. w Nicei Europejska Agenda Społeczna. Wówczas Rada Europejska przyjęła cztery cele zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego na obszarze UE:

- zwiększanie udziału w zatrudnieniu i dostępu do środków, praw, dóbr i usług,
- zapobieganie ryzyku wykluczenia społecznego,
- pomoc dla najbardziej potrzebujących,
- mobilizacja wszystkich odpowiednich instytucji.

Strategia Polityki Społecznej otworzyła Polsce dostęp do najważniejszego instrumentu finansowego, jakim jest Europejski Fundusz Społeczny. Fundusz ten realizuje następujące zadania:

- aktywne formy zwalczania bezrobocia,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- promowanie i poprawa kształcenia ustawicznego,
- doskonalenie kadry i rozwoju przedsiębiorczości,
- aktywizacja zawodowa kobiet.

Kolejnym ważnym dokumentem jest strategia gospodarcza Unii Europejskiej „Europa 2020”, która zakłada tworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmując trzy powiązane ze sobą priorytety:

- rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów,
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Do realizacji celów strategii „Europa 2020” służą instrumenty opracowywane przez państwa członkowskie UE, w tym:

- Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia – zakładający stworzenie warunków do unowocześnienia rynków pracy przez ułatwienie mobilności pracowników i rozwój ich umiejętności, w celu zwiększenia poziomu zatrudnienia oraz zapewnienie trwałości europejskich modeli społecznych,
- Europejski program walki z ubóstwem – mający na celu zapewnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez pomoc osobom biednym i wykluczonym oraz umożliwienie im aktywnego uczestniczenia w życiu ekonomicznym i społecznym.

Kontekst krajowy

Na poziomie krajowym GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY RAWICZ NA LATA 2021-2025 spójna jest z następującymi dokumentami:

Strategią Rozwoju Kraju 2020, która przedstawia cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski w najbliższej dekadzie, a także warunki zapewniające ten rozwój. Dokument priorytetowo traktuje konieczność kompleksowości działań w zakresie bezpieczeństwa socjalnego obywateli, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL), która zakłada rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. SRKL wyznacza pięć celów szczegółowych:

- wzrost zatrudnienia,
- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych,
- poprawę sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,

- poprawę zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej,
- podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.

SRKL wpisuje się w cele programu „Europa 2020”, poprzez wskazanie potrzeby kształtowania warunków dla rozwoju konkurencyjnej gospodarki rynkowej, ukierunkowanej na zwiększanie spójności społecznej oraz przewyższanie społecznych barier rozwoju. Zapisy SRKL są spójne też z celami Strategii Rozwoju Kraju 2020.

Szczególnie odnoszą się do priorytetów dwóch obszarów strategicznych: Konkurencyjna gospodarka (zwiększenie innowacyjności gospodarki oraz rozwój kapitału ludzkiego); Spójność społeczna oraz terytorialna (integracja społeczna oraz zapewnienie dostępu i określonych standardów usług społecznych).

Kolejnym ważnym dokumentem programowym na poziomie kraju jest Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020, odnoszący się do 9. priorytetu Wspólnych Ram Strategicznych i określa założenia polityki państwa w ww. zakresie.

Program jest dokumentem operacyjno - wdrożeniowym, ustanowionym w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju – Strategii Rozwoju Kraju 2020 oraz Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego. Zakłada, że aby zminimalizować problem niezdolności gospodarstw domowych do pokrywania wydatków koniecznych, związanych z podstawowymi potrzebami ich członków w wymiarach biologicznym i społecznym, zobowiązaniami z przeszłości i przynajmniej minimalnymi oszczędnościami, należy oddziaływać na warunki w jakich funkcjonują gospodarstwa domowe, aby mogły one podejmować dobre dla siebie i społeczeństwa decyzje o inwestowaniu w swój potencjał zatrudnieniowy i zarobkowy oraz decyzje dotyczące poziomu jego realizacji przez ich dorosłych członków.

Kontekst regionalny

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY RAWICZ NA LATA 2021-2025 jest zgodna z założeniami polityki województwa wielkopolskiego przyjętej w dokumentach programowych:

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku, której celem jest efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju. Cel generalny jest realizowany w oparciu o 9 celów strategicznych.

Wdrożenie działań wynikających z Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Rawicz wpłynie na osiągnięcie przede wszystkim celu 8.

wyznaczonego dla województwa wielkopolskiego - zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa, w ramach którego określone zostały następujące cele operacyjne:

- cel operacyjny 8.1. Wzmacnianie aktywności zawodowej,
- cel operacyjny 8.2. Poprawa sytuacji i przeciwdziałanie zagrożeniom demograficznym,
- cel operacyjny 8.3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców i opieki zdrowotnej,
- cel operacyjny 8.4. Promocja zdrowego stylu życia,
- cel operacyjny 8.5. Wzmacnianie włączenia społecznego,
- cel operacyjny 8.6. Wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej,
- cel operacyjny 8.7. Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu,
- cel operacyjny 8.8. Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego,
- cel operacyjny 8.9. Ochrona zasobów, standardu i jakości życia rodziny,
- cel operacyjny 8.10. Ochrona i utrwalanie dziedzictwa kulturowego,
- cel operacyjny 8.11. Poprawa warunków mieszkaniowych.

Biorąc pod uwagę powyższe założenia należy stwierdzić, że wsparcie kierowane do mieszkańców gminy Rawicz w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, przyczyni się do rozwoju Województwa Wielkopolskiego w zakresie polityki społecznej.

Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku, zgodnie z którą polityka społeczna Województwa Wielkopolskiego stanowi integralną część rozwoju regionu. Realizacja strategii i polityki społecznej województwa ma sprzyjać:

- zrównoważonemu rozwojowi,
- budowaniu spójnych i funkcjonalnych społeczności,
- ochronie podmiotowości i promocji zaradności obywateli,
- ustaleniu pewnego minimum i hierarchii chronionych zasad i priorytetów,
- realnemu udziałowi podmiotów niepublicznych w tworzeniu i realizacji programów społecznych.

Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego ma na celu redukcję niepewności i możliwości wystąpienia zdarzeń nieoczekiwanych oraz osiągnięcie zdolności radzenia sobie instytucji z zewnętrznymi wywołanymi zmianami za pomocą działań generowanych wewnątrz struktur organizacyjno - instytucjonalnych.

W celu realizacji tej strategii sformułowano następujące priorytety:

- Priorytet I: Wielkopolska równych szans i możliwości,
- Priorytet II: Zdrowi Wielkopolanie,
- Priorytet III: Bezpieczna Wielkopolska (bezpieczeństwo publiczne i socjalne),
- Priorytet IV: Wielkopolska Obywatelska,
- Priorytet V: Samorząd Województwa Wielkopolskiego partnerem, doradcą i konsultantem lokalnych podmiotów polityki społecznej.

Priorytety strategiczne zostały rozpisane na cele operacyjne i zadania adresowane do dzieci i młodzieży, rodziny, seniorów, osób z ograniczeniem sprawności, osób z kręgu wysokiego ryzyka socjalnego. Ustalenia tego dokumentu mają duże znaczenie ze względu na konieczność uwzględnienia i realizacji jednego z trzech celów strategii „Europa 2020”, jakim jest rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Wielkopolskiego na lata 2013-2022. Dokument diagnozuje obecną kondycję ekonomii społecznej w regionie oraz wskazuje ścieżki jej rozwoju. Celem strategicznym nakreślonym w programie jest wzrost znaczenia ekonomii społecznej w rozwoju społeczno - gospodarczym regionu.

Do jego osiągnięcia prowadzić mają cztery pośrednie rezultaty: wzrost udziału podmiotów ekonomii społecznej w rynku dóbr i usług, wzrost zaangażowania wspólnot lokalnych na rzecz podmiotów ekonomii społecznej, wzrost skuteczności i efektywności działań integracyjnych i zatrudnieniowych podmiotów ekonomii społecznej, wzrost efektywności funkcjonowania systemu wsparcia ekonomii społecznej.

Kontekst lokalny

W kontekście rozwoju lokalnego GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY RAWICZ NA LATA 2021-2025 wpisuje się w wizję Gminy określoną w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Rawicz na lata 2015-2020 brzmiącą: „*Gmina i miasto Rawicz subregionalnym biegunem wzrostu o silnie rozwiniętej gospodarce i wysokiej jakości życia mieszkańców*”.

Działania ujęte w GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY RAWICZ NA LATA 2021-2025 wpisują się w problemy,

potrzeby i oczekiwania mieszkańców gminy Rawicz, a także w programy wyznaczające kierunki realizacji poszczególnych obszarów problemowych:

- LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY RAWICZ NA LATA 2016-2023,
- GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2020-2026,
- GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2018-2020,
- PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ INNYCH UZALEŻNIEŃ GMINY RAWICZ NA ROK 2020,
- PROGRAM WSPÓŁPRACY GMINY RAWICZ Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I INNYMI PODMIOTAMI POŻYTKU PUBLICZNEGO NA ROK 2020,
- POLITYKA SENIORALNA W GMINIE RAWICZ NA LATA 2017-2020,
- PLAN ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ NA LATA 2014-2020.

ROZDZIAŁ 2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ

2.1. Podstawowe informacje o gminie Rawicz

Rawicz leży w południowo – zachodniej części Wielkopolski na granicy z województwem dolnośląskim. Gmina Rawicz jest gminą miejsko - wiejską o powierzchni 133,64 km². Miasto zajmuje obszar 7,81 km². W granicach administracyjnych gminy znajdują się 22 sołectwa i miasto Rawicz. Gmina Rawicz wraz z gminą Miejska Górka, gminą Pakosław, gminą Jutrosin i gminą Bojanowo tworzą powiat rawicki, którego największym miastem i siedzibą władz powiatu jest Rawicz.

Rysunek 2.1. Mapa powiatu rawickiego

Źródło: www.pl.wikipedia.org

Gmina bardzo dobrze wpisuje się w główne arterie komunikacyjne kraju. Droga S5 powoduje szybki dojazd do oddalonego o 60 km od Rawicza Wrocławia oraz o 100 km Poznania. Miasto wyróżnia się dużą ilością terenów zielonych, wśród których można wymienić rawickie planty. W okolicach znajduje się kilkadziesiąt pomników przyrody i kilka kompleksów chronionego krajobrazu, do których należy część Górowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Rezerwat Florystyczny Dębno. Gmina Rawicz położona jest w obrębie Monokliny Przedsudeckiej.

Zróźnicowanie terenu jest niewielkie, w związku z tym w strukturze użytkowania gruntów przeważają użytki rolne. Grunty orne obejmują 74% powierzchni gminy, jednak gleby wysokiej klasy stanowią tylko 17% ogółu gruntów. W przypadku zasobów surowców naturalnych na terenie gminy to są one bardzo ubogie. Prognoza powiększenia złóż istnieje tylko w przypadku źródła gazu w Dębnie Polskim.

W gminie Rawicz, która położona jest w regionie południowowielkopolskim przeważa klimat umiarkowany z ciepłymi i bardzo ciepłymi dniami. Opady letnie deszczu przeważają nad zimowymi. Na jakość powietrza atmosferycznego ma wpływ emisja zanieczyszczeń ze źródeł energetyczno – grzewczych i przemysłowych zlokalizowanych na terenie gminy, które stanowią lokalne punkty zanieczyszczenia powietrza. Mimo lokalnego charakteru mogą mieć negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców. Pozytywnym aspektem usytuowania gminy Rawicz jest położenie w otoczeniu obszarów o przeważającej funkcji rolniczej i rekreacyjnej, co powoduje, że na rozpatrywanym terenie nie ma dużej ilości zanieczyszczeń, napływających z zewnątrz.

2.2. Struktura demograficzna

Struktura demograficzna to ważny wyznacznik kondycji społeczeństwa i jego potrzeb. Wskazuje kierunki działań polityki społecznej, które związane są ze zmianami zachodzącymi na poziomie lokalnym, ale także ogólnokrajowym.

Procesy demograficzne obejmują przede wszystkim:

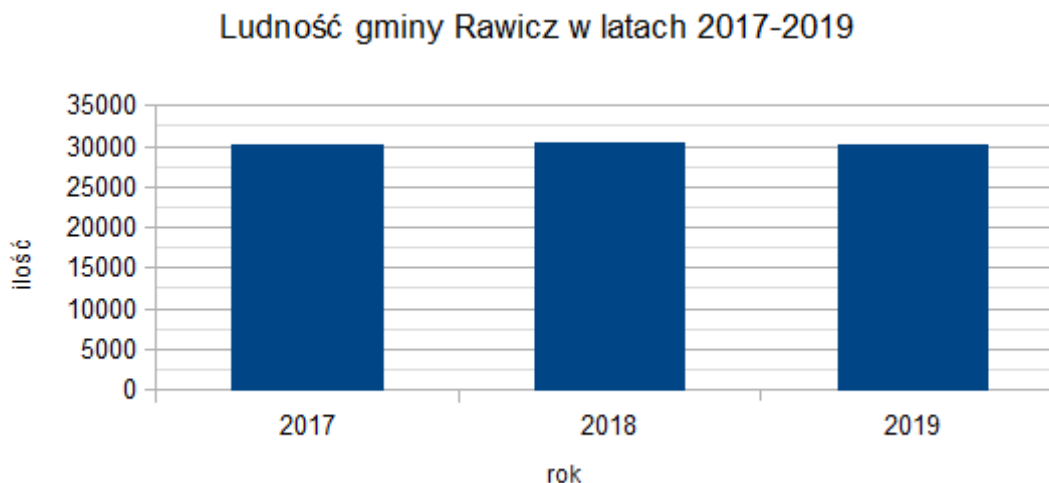
- Bilans ludności – liczba i rozmieszczenie ludności.
- Struktury demograficzne i jej mierniki – struktura ludności według płci i wieku.
- Płodność – mierniki, analiza, przemiany.
- Umieralność, zachorowalność i śmiertelność.
- Przyrost i przejście demograficzne.
- Ruch wędrowniczy – migracje zewnętrzne i wewnętrzne.

Bilans ludności

Na dzień 31 grudnia 2019 roku liczba mieszkańców gminy Rawicz wynosiła 30.303 osób. Na przestrzeni ostatnich trzech lat utrzymywała się raczej na stałym poziomie. W roku 2017 wyniosła 30.287, w 2018 roku 30.398 i w 2019 roku 30.303.

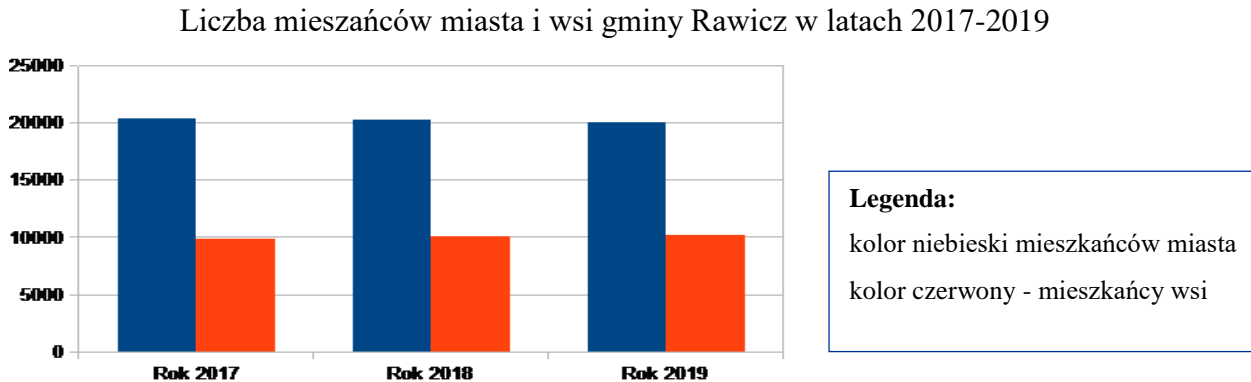
Wykres 2.1.

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl/bdl z dnia 8.10.2020 r.

Analizując wykres 2.1. można wnioskować, że bilans ludności na przestrzeni ostatnich trzech lat związany z liczbą urodzeń i ruchami migracyjnymi prawie się równoważy.

Wykres 2.2.

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl/bdl z dnia 8.10.2020 r.

Rozpatrując wykres 2.2. możemy wnioskować, że migracje na terenie gminy Rawicz występują na poziomie miasto – wieś. Sytuacja ta związana jest z rozwojem budownictwa mieszkalnego w pobliskich wsiach gminy Rawicz, w których wzrasta liczba mieszkańców.

Struktura ludności według płci i wieku

W ogólnej liczbie ludności gminy Rawicz współczynnik feminizacji podobnie jak w całej Polsce wynosi 107, czyli na 100 mężczyzn przypada 107 kobiet. Feminizacja

społeczeństwa jest charakterystyczna dla społeczeństw rozwiniętych. Wzrasta wraz z wiekiem mieszkańców.

Bardzo ważne dane dla rozwoju danej społeczności pokazuje zestawienie osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym. Analiza tych danych pozwala na przewidywanie struktury ludności w przyszłości. Procesy demograficzne zachodzące w ostatnim czasie doprowadziły do gwałtownego spadku liczby dzieci i młodzieży, spada także liczba osób w wieku produkcyjnym, a w każdym roku wzrasta liczba osób w wieku w poprodukcyjnym. Głównymi przyczynami tych zmian jest przede wszystkim zmniejszająca się liczba urodzeń w każdym roku, wydłużanie się przeciętnej długości życia oraz przesuwanie się przez kolejne grupy wieku, roczników wyżowych i niżowych. Podobnie wygląda sytuacja na terenie gminy Rawicz, każdego roku zmniejsza się liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Jest to trend charakterystyczny dla całego kraju, który powodować będzie szereg problemów społecznych, z którymi będą musiały zmierzyć się gminy w przyszłości.

Tabela 2.1. Udział mieszkańców według ekonomicznych grup wieku ludności ogółem w gminie Rawicz

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
W wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej	4975	5046	5068
W wieku przedprodukcyjnym – 14 lat i mniej – udział procentowy	19,20%	19,50%	19,60%
W wieku produkcyjnym 15 - 59 lat kobiety, 15 – 64 lat mężczyźni	19208	19070	18882
W wieku produkcyjnym 15 - 59 lat kobiety, 15 – 64 lat mężczyźni - udział procentowy	60,60%	59,80%	59,20%
W wieku poprodukcyjnym	6104	6282	6413
W wieku poprodukcyjnym udział procentowy	20,20%	20,70%	21,20%

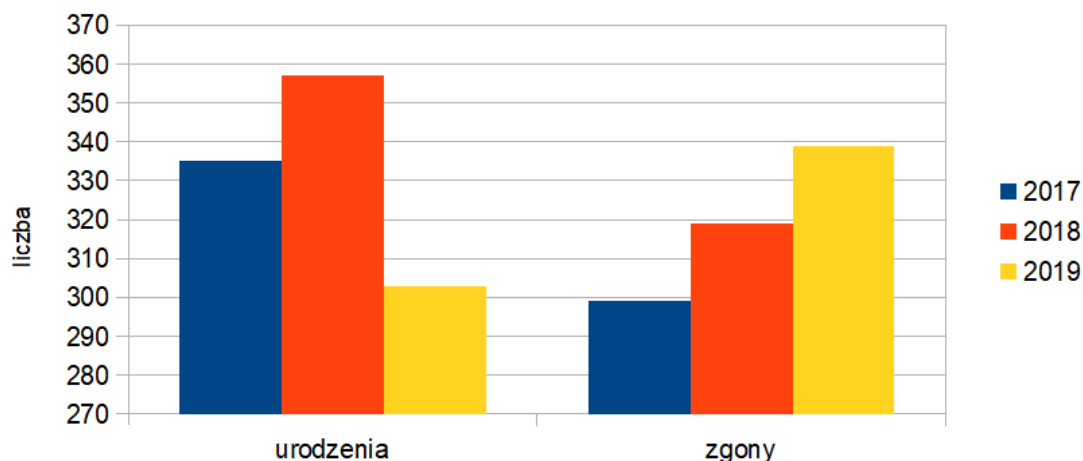
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl/bdl z dnia 8.10.2020 r.

Płodność, umieralność, przyrost

Wykres 2.3.

Liczba urodzeń i zgonów na terenie gminy Rawicz w latach 2017-2019

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl/bdl z dnia 8.10.2020 r.

W gminie Rawicz podobnie, jak w całej Polsce mimo wprowadzonych ułatwień dla rodzin, przyrost naturalny jest ujemny. Liczba zgonów w ciągu ostatnich trzech lat wzrosła. Po analizie danych dotyczących urodzeń i zgonów oraz porównaniu osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, można wnioskować, że w przyszłości mniej będzie osób w wieku produkcyjnym, a zwiększy się liczba seniorów.

Migracje

Migracje są naturalnym zjawiskiem w każdym społeczeństwie. Obecnie w większości przeważają migracje zarobkowe, związane najczęściej ze złą sytuacją gospodarczą. W latach 2017–2018 na terenie gminy Rawicz było więcej zameldowań ogółem niż wymeldowań. W roku 2019 saldo migracji było ujemne. Nie można jednak wnioskować po danych za jeden rok, że ta tendencja się utrzyma.

Dopiero analiza z następnych lat pozwoli dostrzec zmiany w migracjach. Obecnie można wnioskować, że na terenie gminy Rawicz sytuacja dotycząca migracji jest stabilna. Część mieszkańców w poszukiwaniu pracy wyjeżdża z naszej gminy. Osoby z innych gmin, które znajdują pracę lub przeprowadzają się z innych powodów osobistych na nasz teren. W roku 2019 na terenie gminy było więcej wymeldowań niż zameldowań. W związku z tym,

że był to pierwszy rok, w którym saldo migracji było ujemne, niezbędne są dane z roku 2020, żeby można było wnioskować czy jest to stały trend.

Tabela 2.2. Ruch naturalny ludności w gminie Rawicz w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
Zameldowanie ogółem	455	473	458
Wymeldowanie ogółem	421	400	485
Saldo migracji	34	73	-27
Saldo migracji na 1000 osób	1,1	2,4	-0,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl/bdl z dnia 8.10.2020 r.

Dane dla gminy Rawicz dotyczące prognozy demograficznej przewidują, że zmaleje nieznacznie liczba mieszkańców do poziomu 30.040 mieszkańców w roku 2030. Innym niepokojącym zjawiskiem, które obserwujemy w tej samej prognozie, jest malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym, a zwiększająca się liczba mieszkańców w wieku 65+ i 85+, z powodu wydłużającej się długości życia człowieka.

Tabela 2.3. Prognoza demograficzna dla gminy Rawicz na rok 2022, 2026 i 2030 dotycząca struktury ekonomicznej i biologicznej

	2022	2026	2030
Liczba osób w wieku produkcyjnym	17431	17203	17121
Liczba osób w wieku 65+	5850	6350	6642
Liczba osób w wieku 85+	1145	1237	1684

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl/bdl z dnia 8.10.2020 r.

Powyższe zmiany związane są z niskim przyrostem naturalnym. Większa liczba osób w wieku 65+, a także osób w wieku 85+ spowoduje nowe problemy społeczne, przed rozwiązaniem których stanie gmina Rawicz.

2.3. Pomoc społeczna

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, które mają na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej.

Ośrodek pomocy społecznej jest jednostką organizacyjną Gminy Rawicz wykonującą zadania samorządu gminnego z zakresu pomocy społecznej.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawiczu (MGOPS) jest głównym podmiotem odpowiedzialnym za rozwiązywanie problemów społecznych, zapewniającym bezpieczeństwo socjalne i działającym na rzecz mieszkańców gminy Rawicz. Siedziba MGOPS znajduje się przy ul. Generała Grota Roweckiego 4a w Rawiczu. Wykonuje zadania z zakresu:

- świadczeń rodzinnych,
- świadczeń wychowawczych,
- postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- dodatków mieszkaniowych,
- dodatków energetycznych,
- stypendiów szkolnych.

Działalność MGOPS finansowana jest ze środków Gminy oraz budżetu państwa. Zadaniem jednostki jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

MGOPS tworzy instytucjonalne ramy dla aktywności zawodowej pracowników socjalnych. Pracownik socjalny organizuje pomoc osobom, rodzinom i grupom społecznym w odzyskaniu lub wzmocnieniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Prowadzi poradnictwo w sprawach socjalnych i pokrewnych, umożliwiających znalezienie i spożytkowanie środków do przezwyciężenia trudności w osiągnięciu celów.

Działania pracownika socjalnego koncentrują się na: wspieraniu, wyjaśnianiu, informowaniu, towarzyszeniu, mediacjach, konfrontacji, reprezentowaniu interesów osób i rodzin, prowadzeniu działań wychowawczych. Pracownicy socjalni mający odpowiednie przygotowanie zawodowe udzielają kompleksowej pomocy w zakresie, m.in. różnego rodzaju

poradnictwa prawnego, psychologicznego, ekonomicznego, pedagogicznego, a także pomocy w załatwianiu codziennych spraw życiowych. Na 1 pracownika socjalnego w rejonie opiekuńczym w 2019 r. przypadało średnio 2101 mieszkańców. MGOPS spełnia wymóg ustawy dotyczący zatrudnienia pracowników socjalnych.

Pracownik socjalny udziela pomocy i wsparcia w radzeniu sobie z sytuacjami problemowymi. Dokonuje diagnozy społecznej. Organizuje i monitoruje działania interwencyjne i pomocowe wobec osób i rodzin wymagających wsparcia socjalnego. Potrafi dostrzec potencjał środowiska lokalnego i umiejętnie go wykorzystać. Koncentruje swoją uwagę przede wszystkim na funkcjonowaniu społecznym osób i rodzin oraz organizowaniu społeczności lokalnej. Działa w oparciu o trzy metody pracy socjalnej:

- praca socjalna z jednostką (metoda indywidualnego przypadku),
- praca socjalna z grupą/rodziną (metoda grupowa),
- praca socjalna ze środowiskiem lokalnym (metoda środowiskowa).

W 2019 r. pracownicy socjalni udzielali wsparcia w 14 rejonach opiekuńczych (w 2018 i 2017 r. - w 15 rejonach):

- 10 miejskich,
- 2 wiejskich,
- 2 miejsko - wiejskich.

Pracownicy socjalni w 2019 r. przeprowadzili 2651 wywiadów środowiskowych (w 2018 r.- 3721, w 2017 r. - 3209 wywiadów środowiskowych) oraz rozpoznali 68 nowych środowisk, (w tym 54 rodzin zamieszkujących w mieście, natomiast 14 na wsi), zawarli kontrakty socjalne, w ramach projektów socjalnych: „Aktywny – Bezrobotny” oraz „Kurs na rodzinę”.

Pomoc pieniężna, w naturze, rzeczowa, usługowa

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom/rodzinom, jeżeli dochód nie przekracza (art. 8 ust. 1 Ustawy o pomocy społecznej) w przypadku:

- osoby samotnie gospodarującej – 701 zł,
- osoby w rodzinie (na osobę w rodzinie) - 528 zł.

Ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2017-2019 skorzystało:

Tabela 2.4. Liczba osób korzystających z MGOPS w Rawiczu w latach 2017-2019

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
2017	676	1499
2018	576	1325
2019	477	817

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

Najczęściej ze świadczeń pomocy społecznej korzystały gospodarstwa jednoosobowe. Liczną grupę świadczeniobiorców pomocy społecznej stanowią emeryci i renciści prowadzący jednoosobowe gospodarstwo domowe.

Natomiast najczęstszy powód korzystania z pomocy społecznej przedstawia tabela 2.5.

Tabela 2.5. Powody korzystania z pomocy społecznej w MGOPS w Rawiczu w latach 2017-2019

Rok	Długotrwała lub ciężka choroba	Ubóstwo	Bezrobocie	Niepełnosprawność
2017	439	337	214	340
2018	386	277	155	300
2019	370	237	124	265

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

Wnioski:

Z powyższych tabel wynika, że spada liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Niewątpliwie jest to spowodowane podwyższeniem progów kryteriów dochodowych w pomocy społecznej w 2018 r. oraz zlikwidowaniem kryteriów dochodowych w świadczeniach wychowawczych w 2019 r.

Wydawać mogłoby się, że spada liczba osób z problemami społecznymi takimi jak długotrwała choroba czy niepełnosprawność jednak jest to złudne wrażenie spowodowane spadkiem liczby osób korzystających z pomocy. Te problemy nadal występują i mają tendencję wzrostową w związku z ogólnym starzeniem się społeczeństwa, natomiast do kryteriów z pomocy społecznej kwalifikuje się coraz mniejsza liczba osób. Ponadto coraz częściej z pomocy korzystają osoby z problemami na wielu płaszczyznach, wymagają wsparcia długotrwałego i wielokierunkowego, np. wprowadzenia różnych usług społecznych.

W najbliższych latach będzie trzeba przeprowadzić transformację udzielanych świadczeń i dostosować je do potrzeb mieszkańców gminy Rawicz.

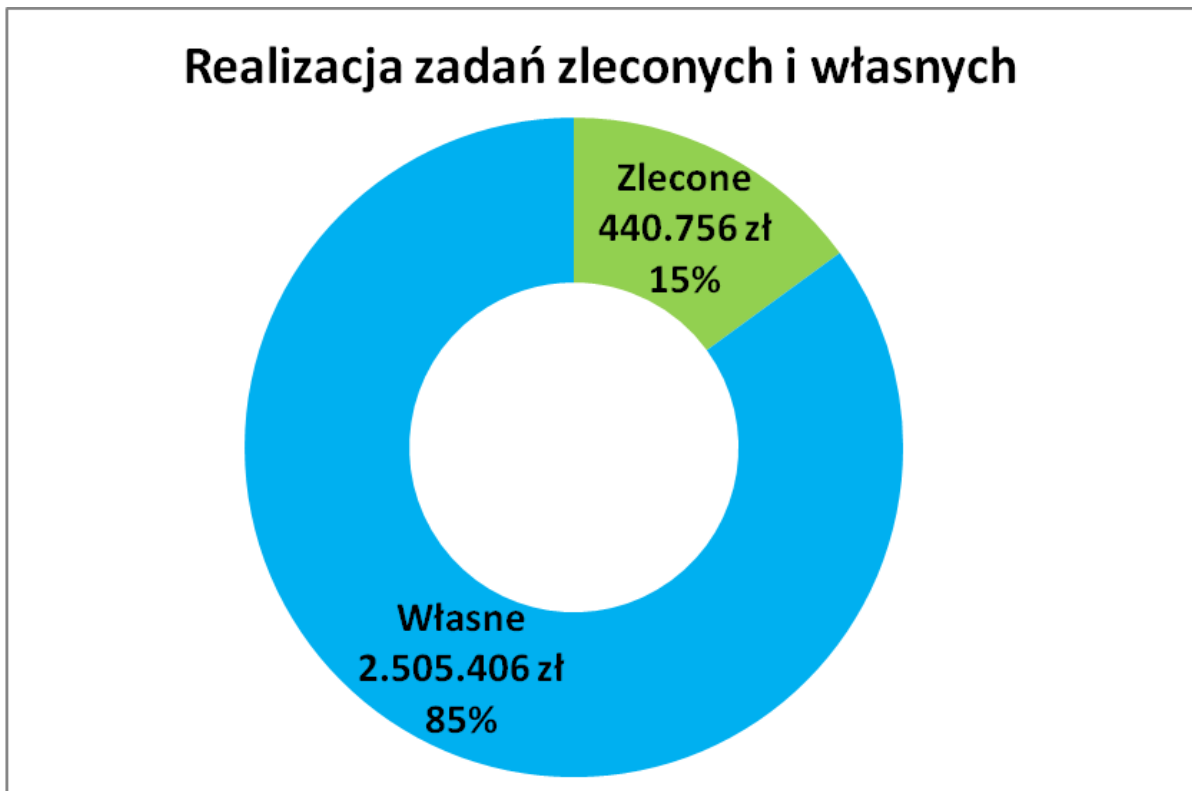

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminę dzielą się na:

- zadania własne,
- zadania własne o charakterze obowiązkowym,
- zadania zlecone gminie przez administrację rządową.

W roku 2019 wartość udzielonych świadczeń i skalę udzielonej pomocy obrazuje wykres 2.4.

Wykres 2.4. Zadania własne i zlecone

W 2019 r. MGOPS w Rawiczu realizował następujące świadczenia wynikające z ustawy o pomocy społecznej:

1. Świadczenia pieniężne udzielane ze środków własnych Gminy przedstawia tabela 2.6.

Tabela 2.6. Świadczenia pieniężne w MGOPS w Rawiczu w latach 2017-2019

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Zasiłki celowe	332	284	250
2.	Zasiłki stałe	94	104	112
3.	Specjalne zasiłki celowe	34	30	43
4.	Zasiłki okresowe	131	105	101

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

2. Świadczenia niepieniężne udzielane ze środków własnych Gminy:

Gończy posiłek dla osób, które własnym staraniem nie mogą go sobie zapewnić. Pomoc realizowana w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i domu” finansowana z zadań własnych gminy oraz z budżetu państwa. Skalę i rozmiar udzielonej pomocy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2.7. Gończy posiłek w MGOPS w Rawiczu w latach 2017-2019

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Liczba ogólna	261	235	180
2.	w tym posiłek dla uczniów w trakcie nauki i w szkole	168	154	115

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

Usługi opiekuńcze w 2019 r. zarządzeniem dyrektora MGOPS w Rawiczu z listopada 2019 r. Nr MGOPS.I.0110.11.2019 zostały przyjęte „Rawickie Standardy Usług Opiekuńczych”.

Usługi opiekuńcze ze względu na liczbę osób, które korzystają z tych świadczeń przedstawia się następująco:

- w 2017 r. - 151 osób,
- w 2018 r. - 144 osób,
- w 2019 r. - 140 osób.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2019 r. – dla 84 osób, którym MGOPS wypłacał zasiłek stały z pomocy społecznej nie podlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

Odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej ze względu na liczbę osób skierowanych, przedstawia się następująco:

- w 2017 r. - 23 osoby,
- w 2018 r. - 23 osoby,
- w 2019 r. - 25 osób.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2019 r. - dla 2 osób bezdomnych wychodzących z bezdomności nie podlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2019 r. – dla 9 osób realizujących kontrakt socjalny nie podlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

3. Świadczenia pieniężne realizowane w ramach zadań zleconych gminie, finansowane z budżetu państwa:

Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd – dla 8 osób w 2019 r. Wynagrodzenie to wypłacane jest z tytułu pełnienia funkcji opiekuna zgodnie z postanowieniem sądu.

4. Świadczenia niepieniężne realizowane w ramach zadań zleconych gminie, finansowane z budżetu państwa:

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi ze względu na liczbę osób, które korzystają z tych świadczeń przedstawia się następująco:

- w 2017 r. - 29 osób
- w 2018r. - 27 osób
- w 2019r. - 26 osób.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych, w roku 2019 wydano 15 decyzji administracyjnych, w tym 12 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej.

Wnioski:

Aktualnie, jak i w latach poprzednich, obserwuje się bardzo duże zainteresowanie usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz skierowaniem osoby do domu pomocy społeczną.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom i realnym potrzebom mieszkańców gminy Rawicz w roku 2019 wprowadzono „Rawickie Standardy Usług Opiekuńczych”.

Wskazuje to jednoznacznie na dalsze działania MGOPS w obszarze usług społecznych w miejscu zamieszkania. Jest to znaczna wytyczna do rozszerzania oferty usług pomocowych dla ogółu mieszkańców gminy Rawicz.

Poniższa tabela pokazuje liczbę wydanych decyzji z pomocy społecznej z uwzględnieniem poszczególnych lat.

Tabela 2.8. Liczba wydanych decyzji administracyjnych w latach 2017-2019

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Decyzji administracyjnych	2810	2145	2135
2.	W tym decyzji odmownych	19	11	7

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

Dział Profilaktyki, Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Od dnia 1 stycznia 2020 r. jest działem organizacyjnym Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rawiczu. Jego zadaniem jest realizacja zadań zapisanych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zgodnie z założeniami tego programu, głównym celem Działu jest rozwój i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń, uwzględniającego w szczególności zapobieganie uzależnieniom, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Rawicz oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Szczegółowe zadanie Działu Profilaktyki i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie to zwiększenie dostępności do kompleksowej pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin. W związku z realizacją powyższych działań Dział Profilaktyki, Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzi punkt konsultacyjny.

Tabela 2.9. Działalność Punktu konsultacyjnego w Dziale Profilaktyki, Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

L.p.	Rodzaj pomocy	Liczba udzielonych konsultacji w 2018 r.	Liczba udzielonych konsultacji w 2019 r.
1.	Pomoc psychologiczno – terapeutyczna psycholog ds. uzależnień	187	183
2.	Porady – psycholog ds. rodziny	150	170
3.	Porady prawne – prawnik	182	236

Źródło: dane Dział Profilaktyki, Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Dział prowadzi działania profilaktyczne na terenie szkół podstawowych i średnich. Przede wszystkim jest to realizacja programów profilaktycznych, najczęściej rekomendowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Organizowane są także spotkania profilaktyczne dla rodziców. Na wniosek jednostek i organizacji działających na terenie gminy Rawicz może zostać przyznane dofinansowanie na realizację działań profilaktycznych. Wszystkie praktyki profilaktyczne odnoszą się do strategii profilaktyki uniwersalnej, której celem jest nabycie przez uczestników umiejętności chroniących przed uzależnieniami. Do działań skierowanych do wszystkich mieszkańców gminy należy organizacja kampanii profilaktycznych, współorganizowanie imprez plenerowych dla mieszkańców, prowadzenie zajęć na ścianie wspinaczkowej, współpraca z Lokalnym Centrum Wolontariatu w Rawiczu.

W ramach zadań wspierane finansowo jest Stowarzyszenie „Zgoda na Trzeźwość”, którego członkami są osoby uzależnione i ich rodziny. Dofinansowanie działań pozwala organizacji na prowadzenie zadań statutowych, m.in. realizację spotkań z terapeutą ds. uzależnień. W codziennej działalności na rzecz dziecka i rodziny z problemem alkoholowym i przemocy Dział ściśle współpracuje z Pełnomocnikiem Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendą Powiatową Policji w Rawiczu, Prokuraturą Rejonową w Rawiczu, Sądem Rejonowym w Rawiczu. Z obszaru pracy socjalnej prowadzonej przez Dział Profilaktyki, Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz realizowanych zadań wynika, że w rodzinach istnieje wysokie zapotrzebowanie na korzystanie z konsultacji i poradnictwa, w tym specjalistycznego, w zależności od rodzaju problemów, jakie w rodzinie występują.

Wnioski:

Pomoc społeczna przechodzi okres transformacji, zmienia się otoczenie człowieka i jego potrzeby oraz sposób ich zaspakajania. Stanowi to wyzwanie dla współczesnej polityki społecznej oraz lokalnych samorządów. Społeczeństwo polskie jest świadome trendów społecznych i swoich potrzeb oraz możliwości ich egzekwowania w środowisku lokalnym. Problemy społeczne mają większy i głębszy zasięg, niż dotychczas. Stanowi to fundament do dalszych i nowych zmian w środowisku lokalnym człowieka.

Sytuacja osób starszych i z niepełnosprawnością

Zmiany społeczne i ekonomiczne, m.in. kryzys gospodarczy, wprowadzanie praw rynku, ograniczanie instytucji państwa opiekuńczego, wzrost kosztów utrzymania, trudna sytuacja na rynku pracy, wzrost bezrobocia, utrudniony dostęp do usług medycznych i rehabilitacji mają wpływ na sytuację osób niepełnosprawnych i starszych, które znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji wymagającej wsparcia.

W odniesieniu do grup zależnych ludzi starszych i osób z niepełnosprawnością, odpowiedzialność społeczna przybiera formę wielu działań pomocowych. Zbiorowości te są niezdolne trwale lub przez dłuższy czas do zaspokajania własnymi siłami swoich potrzeb, spychane na margines życia społecznego, dlatego wymagają pomocy i opieki ze strony społeczeństwa. Zarówno osoby starsze, jak i osoby niepełnosprawne, są kategorią osób szczególnie narażoną na wykluczenie społeczne. W wielu przypadkach problem niepełnosprawności nasila się wraz z wiekiem.

Jako osobę niepełnosprawną określa się każdego, kto posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osobę, która nie posiada takiego orzeczenia, ale odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu podstawowych czynności dla swojego wieku, takich jak: zabawa, nauka, praca czy samoobsługa.

Niepełnosprawność cechują więc dwa kryteria:

- prawne - związane z posiadaniem przez osobę odpowiedniego, aktualnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność, wydanego przez organ do tego upoważniony,
- biologiczne - oparte na samoocenie danej osoby na temat zdolności do wykonywania podstawowych czynności życiowych.

Działania pomocowe w środowisku dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych powinny mieć taki kierunek, który byłby wyrazem troski o wszystkich, którzy jej potrzebują. Działania na rzecz tych osób skoncentrowane są w gminie Rawicz w ramach działalności MGOPS w Rawiczu. Instytucja zainicjowała wiele działań i aktywnie współpracuje

z organizacjami, stowarzyszeniami i innymi instytucjami, które swoją pracą wspierają starszych i niepełnosprawnych mieszkańców gminy.

Działania te obejmują następujące obszary:

- wsparcie finansowe i rzeczowe,
- usługi – specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami,
- usługi fizjoterapeutyczne,
- usługi specjalistyczne w placówkach dziennego wsparcia (Dzienny Dom Pomocy Społecznej, Kluby Dziennego Wsparcia, Środowiskowy Dom Samopomocy),
- pracę socjalną,
- działania Lokalnego Centrum Wolontariatu, m.in. wolontariat senioralny,
- Punkt Wsparcia Ekonomii Społecznej poprzez współpracę z organizacjami i stowarzyszeniami,
- bezpłatna wypożyczalnia sprzętu specjalistycznego dla mieszkańców gminy Rawicz,
- Kluby Aktywności Lokalnej.

Osoby z niepełnosprawnością otrzymują wsparcie także ze strony innych podmiotów.

Do nich należą:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Rawiczu,
- Stowarzyszenie „Z nadzieją w przyszłość” w Rawiczu,
- Stowarzyszenie Dzieci i Osób Niepełnosprawnych w Rawiczu,
- Polski Czerwony Krzyż w Rawiczu,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Rawiczu,
- Rawicki Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Rawiczu,
- Stowarzyszenie Osób Sprawnych Inaczej „Pomocna Dłoń” w Rawiczu,
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rawiczu,
- Rawicka Biblioteka Publiczna,
- Dom Kultury w Rawiczu,
- Muzeum Ziemi Rawickiej.

Pogłębiający się w ostatnich latach proces szybkiego starzenia się społeczeństwa, staje się jednym z najważniejszych wyzwań dla polityki społecznej nie tylko dla administracji rządowej ale i samorządowej. Współczesne społeczeństwo charakteryzuje się dynamicznymi

zmianami w strukturze demograficznej. Udział osób starszych w populacji spowodowany jest przez niski wskaźnik dzietności oraz wydłużającą się długość życia.

Proces starzenia się populacji charakteryzuje się kilkoma istotnymi cechami:

- wysokim odsetkiem osób starszych prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe tzw. singularyzacja starości,
- osamotnieniem, które zwiększa ryzyko wykluczenia społecznego, np. w przypadku ograniczonej samodzielności,
- feminizacji starzenia się, której wyrazem jest nadwyżka liczby kobiet nad liczbą mężczyzn,
- zjawisko masowej długowieczności .

Seniorzy otrzymują wsparcie także ze strony innych podmiotów. Do nich należą:

- Gminna Rada Seniorów w Rawiczu,
- Klub Seniora „Jesienny Liść” w Rawiczu,
- Klub Seniora „Wrzos” w Rawiczu,
- Polski Czerwony Krzyż w Rawiczu,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Rawiczu,
- Rawicki Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Rawiczu,
- Stowarzyszenie Chazacy,
- Stowarzyszenie Aktywnych Kobiet „No i co” w Łaszczyńcu,
- Stowarzyszenie „Żylicka Rzecz Babska”,
- Stowarzyszenie Osób Sprawnych Inaczej „Pomocna Dłoń” w Rawiczu,
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rawiczu,
- Rawicka Biblioteka Publiczna,
- Dom Kultury w Rawiczu,
- Muzeum Ziemi Rawickiej.

Duże znaczenie dla seniorów i osób z niepełnosprawnością odgrywają także rady osiedlowe i rady sołeckie. Są to środowiska, w których seniorzy i osoby z niepełnosprawnością żyją na co dzień i dlatego są im najbliższe. Nie mniej ważną rolę pełnią przyparafialne koła Caritas.

Funkcjonujące na terenie gminy Rawicz placówki służby zdrowia realizują dla seniorów i osób z niepełnosprawnością świadczenia podstawowej opieki medycznej, świadczenia medyczne w zakresie dostępności do specjalistów oraz opieki długoterminowej.

Ośrodki wsparcia na terenie gminy Rawicz

Dzienny Dom Pomocy Społecznej (DDPS) w Rawiczu w 2019 r. objął pomocą 49 osób. Placówka realizując swoje zadania pragnie wyzwolić w osobach starszych poczucie, że mają one wpływ na własne życie i mogą oderwać się od nudzącej, marginalizującej ich samotności. Przebywanie w gronie przyjaciół przy fachowym wsparciu personelu wzmacnia poczucie przynależności ludzi do określonej grupy i sprawia, że pobyt w DDPS jest atrakcyjną formą zagospodarowania czasu wolnego ludziom starszym. Celem działalności DDPS jest zwiększenie samodzielności i aktywności seniorów w zakresie rozwiązywania problemów życia codziennego i pełniejszego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym. Dzięki kompleksowej i profesjonalnej rehabilitacji ogólnej, dzięki stałemu docenianiu dorobku osób starszych i zachowaniu dużego szacunku dla ich zasłużonego wieku, z całą pewnością cel ten jest systematycznie realizowany.

Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS) jest ośrodkiem wsparcia dziennego, przeznaczonym dla 36 dorosłych osób z niepełnosprawnościami, wymagających pomocy i wsparcia niezbędnego do samodzielnego życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

W roku 2019 do ŚDS uczęszczało 39 osób. ŚDS stanowi ogniwo oparcia społecznego (zdefiniowanego przez art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego tj. Dz. U. 2020 poz. 685) dla osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu znacznym, umiarkowanym, lekkim (z lekką niepełnosprawnością, gdy oprócz niepełnosprawności intelektualnej występują inne sprzężone zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne). ŚDS od 1 stycznia 2020 r. stał się samodzielną jednostką, wyodrębnioną ze struktur MGOPS w Rawiczu.

Wnioski:

Ośrodki wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych w Rawiczu na stałe wpisały się w ofertę pomocową w gminie Rawicz, cieszą się szerokim zainteresowaniem, przyjmują coraz większą liczbę osób i docierają ze swoimi działaniami do środowisk wiejskich, np. dwa Kluby Dziennego Wsparcia – Dzienny Dom Pomocy Społecznej. Permanentnie poszerzają swoją ofertę dostosowując do potrzeb mieszkańców gminy Rawicz.

Zespół Interdyscyplinarny (ZI)

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia obsługę organizacyjno - techniczną ZI powołanego dnia 15.07.2011 r. przez Burmistrza Gminy Rawicz. Zadaniem ZI w gminie Rawicz jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów działających na terenie gminy, a także specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Punkt Wsparcia Ekonomii Społecznej

Działła w strukturze MGOPS od 2014 r. Rezultaty z wykonania zadania zostały opisane w raporcie z realizacji przyjętego w dniu 29 października 2014 r. przez Radę Miejską Gminy Rawicz (Uchwała Nr XLIX/401/14) Planu Rozwoju Ekonomii Społecznej Gminy Rawicz na lata 2014-2020.

Punkt Wsparcia Seniora

Działła w strukturze MGOPS od 2018 r. Jest podmiotem koordynującym ogół działań w zakresie przyjętej Polityki Senioralnej w Gminie Rawicz na lata 2017-2020.

Program Opieka Wytchnieniowa

W 2019 r. MGOPS pozyskał środki finansowe w ramach programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa – edycja 2019” Moduł I. Program skierowany był do opiekunów osób z niepełnosprawnością, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesieniu swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki nad osobami z niepełnosprawnościami.

Od 5 września 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. wspomniane wsparcie otrzymało 27 opiekunów osób z niepełnosprawnościami, w tym 19 opiekunów osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 8 opiekunów dzieci z niepełnosprawnościami.

Aktualnie Gmina Rawicz – Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawiczu przystąpił do kolejnej edycji programu pod nazwą „Opieka wytchnieniowa” realizowanego w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. W 2020 roku z programu będą mogły skorzystać 33 osoby, tj. 10 członków rodzin lub opiekunów sprawujący bezpośrednią opiekę nad dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz 23 członków rodzin lub opiekunów sprawujący bezpośrednią opiekę nad osobą ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub orzeczeniem równoważnym.

Projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt "Pokonaj bariery" Nr RPWP.07.02.02-30-0070/17 realizowany jest w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne. Działanie 7.2 Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 7.2.2 Usługi społeczne i zdrowotne – projekty konkursowe.

Cel główny projektu: Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości usług społecznych dla 66 mieszkańców Gminy Rawicz i ich otoczenia w okresie od 31.12.2018 r. do 30.12.2021 r.

Cele szczegółowe projektu:

1. Zwiększenie wsparcia umożliwiającego pozostanie osobom z niepełnosprawnościami i osobom niesamodzielnym w lokalnej społeczności.
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznych, innowacyjnych usług społecznych (terapii biofeedback i snoezelen) dla osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnym.
3. Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa psychologicznego dla osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnym.
4. Wsparcie finansowe osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

W 2019 r. w ramach realizacji projektu osiągnięto następujące rezultaty:

- utworzono dwa Kluby Seniora na terenach wiejskich we wsi Kąty i Szymanowo (wsparciem zostało objętych 45 osób),
- rozszerzono usługi opiekuńcze o usługi fizjoterapeuty (wsparciem zostały objęte 23 osoby korzystające z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej),
- zwiększono dostęp do poradnictwa psychologicznego dla osób niesamodzielnym, osób z niepełnosprawnościami (wsparciem zostało objętych 25 osób -uczestników Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Rawiczu),
- zwiększono dostęp do specjalistycznych, innowacyjnych usług społecznych (terapii biofeedback i snoezelen, (wsparciem zostało objętych 25 osób - uczestników Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Rawiczu),

Ponadto w ramach realizacji projektu doposażona została wypożyczalnia sprzętu specjalistycznego, z której mogą bezpłatnie korzystać uczestnicy projektu.

Całkowita wartość projektu: 645 381,38 PLN

Wkład Europejskiego Funduszu Społecznego: 613 112,31 PLN

Wkład budżetu państwa: 64 538,14 PLN

Wkład jednostki samorządu terytorialnego: 32 269,07 PLN

Okres realizacji: 31.12.2018 r. - 30.12.2021 r.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

MGOPS w Rawiczu w okresie od 02.10.2018 r. do 30.06.2019 r. realizował zadania z zakresu dystrybucji artykułów spożywczych przeznaczonych dla osób najbardziej potrzebujących w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, Podprogram 2018. Pomoc żywnościowa w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, Podprogram 2018 objęte były osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekraczał 200% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej, tj.: 1.402,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1.056,00 zł dla osoby w rodzinie.

W ramach programu udzielono pomocy osobom/rodzinom najbardziej potrzebującym w postaci artykułów spożywczych, które przekazywane były bezpłatnie, w formie paczek żywnościowych.

W okresie od 02.10.2018 r. do 30.06.2019 r. pomocą w formie paczek żywnościowych objętych zostało 633 osoby, w tym: 169 niepełnosprawnych oraz 2 osoby bezdomne.

W 2020 r. MGOPS w Rawiczu, we współpracy z Związkiem Stowarzyszeń Bank Żywności Leszno, w okresie styczeń - wrzesień 2020 r. realizował wydawanie żywności w postaci następujących artykułów żywnościowych dla mieszkańców gminy Rawicz, którzy zostali zakwalifikowani do otrzymywania bezpłatnie pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebujących (FEAD) w Podprogramie 2019. Łącznie w tegorocznym Programie uczestniczyło 214 osób.

Porozumienie (EDPen01/2016) z dnia 12.08.2016 r. z Zakładem Karnym w Rawiczu w sprawie prowadzenia działalności resocjalizacyjnej, współdziałania w zakresie readaptacji społecznej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób odbywających karę pozbawienia wolności oraz zwalnianych z Zakładu Karnego w Rawiczu.

Celem porozumienia jest prowadzenie wspólnych działań w zakresie readaptacji społecznej skazanych przeciwdziałających pogłębianiu się zjawiska izolacji społecznej oraz

wykluczenia społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem problemów przystosowania do społeczeństwa osób zwalnianych z jednostki penitencjarnej.

Porozumienie Partnerskie Na Rzecz Rozwoju Lokalnego Gminy Rawicz

Partnerzy Porozumienia:

- sołectwa: Żylice, Łaszczyn, Dąbrówka, Konarzewo, Żołędnica, Izbice, Dąbrówka, Sierakowo,
- Stowarzyszenie "Chazacy", „Żylicka Rzecz Babska” oraz Stowarzyszenie Aktywnych Kobiet „No i Co!” z Łaszczyna,
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawiczu.

Celem partnerstwa jest współpraca w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel partnerstwa realizowany jest poprzez wspólną realizację projektów, programów, akcji społecznych dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych, włączanie kolejnych partnerów, organizowanie lokalnych wydarzeń oraz udział w konkursach i wydarzeniach związanych z rozwojem lokalnym Gminy Rawicz. Najważniejsze wydarzenia w ramach porozumienia to m.in.: Partnerski rajd rowerowy, Partnerska choinka, pikniki międzypokoleniowe.

Wnioski:

Realizowane przez MGOPS projekty unijne, porozumienia i wszelkie inicjatywy lokalne z każdym rokiem są poszerzane. Do tego docierają do zróżnicowanych grup beneficjentów, ponieważ są odpowiedzią na rzeczywiste potrzeby mieszkańców gminy Rawicz.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

MGOPS kontynuuje i realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny kierując się dobrem dziecka i rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju i wychowania dziecka. W tym względzie współpracuje z instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemami dziecka i rodziny. Zadania z tego zakresu MGOPS wykonuje na podstawie Zarządzenia Nr 316/2012 z dnia 15 lutego 2012 r. Burmistrza Gminy Rawicz.

Zadania w tym zakresie realizowane są, m. in. przez asystentów rodziny. Gmina ponosi również wydatki za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

Tabela 2.10. Liczba rodzin objęta działaniami asystenta rodziny w latach 2017-2019

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017	Wykonanie 2018	Wykonanie 2019
1.	Liczba zatrudnionych asystentów	3	3	2
2.	Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny	43	49	40
3.	Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	3	7	15
3.1.	ze względu na osiągnięcie celów	1	5	14
3.2.	ze względu na zaprzestanie współpracy w związku ze zmianą miejsca zamieszkania	2	2	1

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

MGOPS ponosi 10%, 30% i 50% wydatków na opiekę i wychowanie dzieci w rodzinie zastępczej oraz pokrywa 10%, 30% i 50% całkowitego kosztu utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Poniższa tabela przedstawia rzeczywisty problem wychowawczy występujący w rodzinach dysfunkcyjnych.

Tabela 2.11. Liczba dzieci umieszczonych poza rodziną biologiczną w latach 2017-2019 w gminie Rawicz

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	Liczba dzieci w rodzinie zastępczej	25	26	29
2	Liczba dzieci w placówce	5	10	14

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

Wnioski:

W gminie Rawicz występują rodziny z problemem dysfunkcji w zakresie opieki i wychowania. Z jednej strony jest więcej rodzin objętych działaniami asystenta rodziny, które zakończyły współpracę ze względu na osiągnięty cel, z drugiej strony wzrasta liczba dzieci umieszczanych w rodzinie zastępczej i placówkach opiekuńczo – wychowawczych. MGOPS w Rawiczu w odpowiedzi na powyższy problem wprowadził w 2019 roku projekty socjalne: „Radość jest w nas” – przeznaczony dla dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz aktualnie prowadzony projekt: „Kurs na rodzinę”, którego celem jest zwiększenie kompetencji rodzicielskich 8 rodzin objętych działaniami.

Świadczenia rodzinne

Od 01.05.2004 r. MGOPS w Rawiczu na podstawie upoważnienia Burmistrza Gminy Rawicz realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2020 poz.111).

Ustawa o świadczeniach rodzinnych określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka wypłacana przez gminy (nie jest realizowana przez Gminę Rawicz), świadczenia na rzecz rodziny wypłacane przez gminy (nie jest realizowana przez Gminę Rawicz), jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie.

Świadczenia rodzinne, zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy, a także składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego i składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane od świadczenia pielęgnacyjnego, zasiłku dla opiekuna oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego finansowane są w całości z budżetu państwa.

W 2019 r. zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługiwał rodzinom i osobom uczącym się, jeżeli dochód w przeliczeniu na jedną osobę lub dochód osoby uczącej się nie przekraczał kwoty 674 zł lub kwoty 764 zł, jeżeli członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności (w tych przypadkach niezbędne jest posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane przez właściwy do ich wydania organ).

Z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka korzystały rodziny, jeżeli miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na jedną osobę nie przekraczał kwoty 1.922 zł. W 2019 r. osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli zrezygnowały z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, przyznawano odpowiednio specjalny zasiłek opiekuńczy lub świadczenie pielęgnacyjne. Specjalny zasiłek opiekuńczy w wysokości 520 zł miesięcznie przysługiwał, jeżeli dochód w przeliczeniu na jedną osobę nie

przekraczał kwoty 764 zł. Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego, zasiłku dla opiekuna oraz świadczenia rodzicielskiego w 2019 r. zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa ustalano niezależnie od dochodu.

Tabela 2.12. Liczba rodzin i wydanych decyzji w latach 2017-2019 dla mieszkańców gminy Rawicz

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Liczba rodzin	1917	1801	1827
2.	Liczba wydanych decyzji	3190	4012	2728

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

Tabela 2.13. Liczba udzielonych świadczeń w latach 2017-2019 dla mieszkańców gminy Rawicz

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń 2017	Liczba świadczeń 2018	Liczba świadczeń 2019
1.	Zasiłki rodzinne	25610	25627	23018
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych	11053	10534	9660
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w.1 + w.2)	36663	36161	32678
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	10523	10292	10284
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	1303	1314	1410
6.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	568	498	479
7.	Razem świadczenia opiekuńcze (w.4 + w.5 + w.6)	12394	12104	12173
8.	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	286	273	246
9.	Świadczenie rodzicielskie	1044	947	861
10.	<u>Razem</u> (w.3 + w.7 + w.8 + w 9)	<u>50387</u>	<u>48538</u>	<u>48538</u>
11.	Jednorazowe świadczenie "Za życiem"		2	1
12.	<u>Razem</u> (w.10+ w.11)	<u>50387</u>	<u>48540</u>	<u>45959</u>

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

W 2019 r. nadal realizowano ustawę z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna. W 2019 r. wypłacono 305 zasiłków (w 2018 r. - 430, a w roku 2017 - 638).

Od świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz zasiłku dla opiekuna, jeśli osoba spełniała warunki określone obowiązującymi przepisami, opłacane były składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe oraz składki zdrowotne.

Świadczenia wychowawcze

Od 1 kwietnia 2016 r. MGOPS w Rawiczu na podstawie upoważnienia Burmistrza Gminy Rawicz realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 17 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2018 poz. 2134 ze zm.). Ustawa ta określa warunki nabywania prawa do świadczeń wychowawczych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń.

Świadczenie wychowawcze tak zwane „500+” to świadczenie w wysokości 500 zł miesięcznie w okresie od stycznia do czerwca 2019 r. przyznawane na drugie i kolejne dziecko bez dodatkowych warunków. Rodziny o niskich dochodach otrzymały wsparcie także dla pierwszego lub jedyne dziecko przy spełnieniu kryterium dochodowego w wysokości 800 zł miesięcznie w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub 1.200 zł w przypadku wychowywania w rodzinie dziecka niepełnosprawnego. Od lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługuje na wszystkie dzieci bez względu na dochody. Świadczenia przysługują do ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Tabela 2.14. Liczba rodzin i wypłaconych świadczeń wychowawczych w latach 2017-2019 w gminie Rawicz

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Liczba świadczeń wychowawczych	40630	39267	52913
2.	Liczba rodzin	2288	2529	5468

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych i świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Na podstawie upoważnienia Burmistrza Gminy Rawicz od 1 października 2008 r. MGOPS realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom do alimentów. Świadczenia przysługują w wysokości bieżąco zasądzonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł na osobę uprawnioną, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł. Natomiast od 01.10.2019 r. kryterium zostało podniesione do kwoty 800 zł.

Tabela 2.15. Świadczenia alimentacyjne i dłużnicy alimentacyjni w latach 2017-2019 w gminie Rawicz

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Liczba decyzji	123	192	179
2.	Liczba wypłaconych świadczeń alimentacyjnych	2235	2044	1933
3.	Liczba rodzin	116	124	105
4.	Liczba dłużników przebywających na terenie gminy Rawicz, wobec których było prowadzone postępowanie przez MGOPS w Rawiczu	94	95	73

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

Zaliczka alimentacyjna

Przed wejściem w życie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, tj. w okresie od 01.09.2005 r. do 30.09.2008 r. instytucja realizowała założenia ustawy z dnia 22.04.2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej.

Liczba dłużników alimentacyjnych (zaliczki alimentacyjne):

- w 2017 r. - 88 dłużników alimentacyjnych,
- w 2018 r. - 85 dłużników alimentacyjnych,
- w 2019 r. - 79 dłużników alimentacyjnych.

Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminy, na rzecz wskazanych w ustawie osób o niskich dochodach, którym przysługuje tytuł prawny do lokalu w celu umożliwienia im zapłaty czynszu oraz pokrycia innych obciążających je wydatków za zajmowany lokal mieszkalny (opłaty dodatkowe, eksploatacyjne oraz niektóre koszty związane z zajmowaniem lokalu). Udzielanie pomocy w formie dodatku mieszkaniowego jest zdaniem własnym gminy, w pełni finansowanym ze środków własnych – zgodnie z art. 9a ustawy o dodatkach mieszkaniowych.

Poniższe tabele ukazują liczbę przyznanych dodatków mieszkaniowych i ich specyfikę.

Tabela 2.16. Liczba wydanych decyzji - dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019 w gminie Rawicz

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Liczba wydanych decyzji	597	489	462
2.	Liczba decyzji odmownych	26	24	33

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

Tabela 2.17. Dodatki mieszkaniowe w zasobie w latach 2017-2019 w gminie Rawicz

L.p.	Wyszczególnienie dodatki mieszkaniowe w zasobie:	Liczba świadczeń 2017	Liczba świadczeń 2018	Liczba świadczeń 2019
1	gminnym	1708	1490	1308
2	spółdzielczym	337	330	276
3	wspólnot mieszkaniowych	113	82	96
4	prywatnym	764	610	657
5	TBS	12	19	2
6	innym	12	14	12
7	<u>razem</u>	<u>2946</u>	<u>2545</u>	<u>2 351</u>

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

Największy udział w wypłaconych dodatkach mieszkaniowych, w gminie Rawicz w latach 2017-2019 dotyczył zasobów w lokalach komunalnych i prywatnych, było to około 89% ogólnej sumy środków.

Dodatki energetyczne

Zryczałtowany dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy „wrażliwemu” energii elektrycznej, czyli osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej. Świadczenie to ma na celu częściową rekompensatę kosztów zakupu energii elektrycznej. Wypłata dodatku energetycznego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej. Dodatek energetyczny wypłacają gminy z dotacji celowych z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku energetycznego, w granicach kwot określonych na ten cel w ustawie budżetowej.

Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Energii z dnia 11 kwietnia 2019 r. wysokość dodatku energetycznego obowiązująca od dnia 1 maja 2019 r. do dnia 30 kwietnia 2020 r.:

- dla 1-osobowego gospodarstwa domowego wynosi 11,37 zł miesięcznie,

- dla 2-4 osobowego gospodarstwa domowego wynosi 15,80 zł miesięcznie,
- dla co najmniej 5 osobowego gospodarstwa domowego 18,96zł miesięcznie.

Na podstawie uchwały Nr XXXVIII/315/13 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 19 grudnia 2013 r. upoważniono dyrektora MGOPS w Rawiczu do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej dotyczących zryczałtowanego dodatku energetycznego.

Wydane decyzje w sprawie dodatku energetycznego:

- w 2017 r. - 171 decyzji,
- w 2018 r. - 166 decyzji,
- w 2019 r. - 209 decyzji.

Liczba decyzji przyznających dodatek energetyczny odbiega od liczby decyzji przyznających dodatek mieszkaniowy z uwagi na fakt, iż w obecnym stanie prawnym osoby, którym przyznano dodatek mieszkaniowy muszą jednocześnie być stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej.

Znaczna część gospodarstw domowych uprawniona do dodatku mieszkaniowego, a wynajmujących mieszkanie, nie ma możliwości skorzystania ze świadczenia, gdyż nie jest stroną umowy zawartej z przedsiębiorcą energetycznym.

Stypendia szkolne

Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (stypendia szkolne i zasiłki szkolne) jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier w dostępie do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia. Na dofinansowanie ww. świadczeń Gmina Rawicz otrzymuje dotację celową z budżetu państwa oraz przeznacza środki własne.

Tabela 2.18. Stypendia szkolne w latach 2017-2019 w gminie Rawicz

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Liczba wydanych decyzji w sprawie pomocy materialnej o charakterze socjalnym,	504	376	292
2.	w tym liczba decyzji w sprawie przyznania stypendium szkolnego	475	360	276
3.	Liczba decyzji w sprawie przyznania zasiłku szkolnego	1	4	3
4.	Liczba decyzji odmownych	28	12	10
5.	Liczba decyzji wygaszających świadczenie	0	0	3

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

Udzielnie pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym odgrywa istotą rolę w procesie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. Środki przeznaczone na realizację stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych mają wpływ na pomiar skuteczności i efektywności tej pomocy. W szczególności ze świadczeń tych korzystają uczniowie szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych.

Otrzymałą pomoc uczniowie przeznaczają między innymi na: zakup podręczników, artykułów szkolnych, pokrycie kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w ramach planu nauczania, a także w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą oraz na pokrycie kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania.

MGOPS w Rawiczu udzielał wsparcia w formie pomocy rzeczowej, polegającej na zakupie i przekazaniu niezbędnych podręczników, artykułów szkolnych oraz sfinansowaniu wycieczek szkolnych dla: 5 uczniów w 2019 r., 11 uczniów w 2018 r. i 14 uczniów w 2017 r.

Tabela 2.19. Stypendia szkolne dla uczniów ze względu na charakter szkoły w latach 2017-2019 w gminie Rawicz

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Liczba ogólnie wypłaconych stypendiów	189	165	134
2.	Gimnazjum	60	35	15
3.	Szkoła ponadpodstawowa i ponadgimnazjalna	58	48	49

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

Wnioski:

- system przyznawania i realizacji świadczeń w formie stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych jest skuteczny i efektywny,
- działania pomocowe umożliwiają pokonywanie barier w dostępie do edukacji coraz większej liczby uczniów,
- przyznawanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów oparte jest na jasnych i precyzyjnych przepisach,
- przyjęty przez MGOPS w Rawiczu sposób informowania o możliwościach skorzystania z pomocy materialnej na cele o charakterze edukacyjnym umożliwił dotarcie z tą informacją do zainteresowanych osób, informacje te były rozpowszechniane między innymi przez szkoły i pracowników MGOPS,
- potrzeby uczniów ubiegających się o stypendia szkolne i zasiłki szkolne rozpoznawane są rzetelnie, co skutkuje pełnym wykorzystaniem dotacji budżetowych.

Karta Dużej Rodziny

1. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny - na mocy upoważnienia Burmistrza Gminy Rawicz z dnia 16 czerwca 2014 r. uprawnienia do wydawania Kart zostały powierzone dyrektorowi MGOPS w Rawiczu.

Tabela 2.20. Karta Dużej Rodziny w latach 2017-2019 w gminie Rawicz

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Liczba zamówionych Kart Dużej Rodziny	41	38	247
2.	Liczba osób, którym wydano KDR	5	151	554
3.	w tym liczba kart dla dzieci		96	149

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

2. Wielkopolska Karta Rodziny - na mocy Porozumienia Partnerskiego zawartego w dniu 20.10.2014 r. pomiędzy województwem wielkopolskim z siedzibą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, a Gminą Rawicz, działając na podstawie upoważnienia z dnia 20 października 2014 r., nr OP.0052.78.2014 udzielonego przez Burmistrza Gminy Rawicz, zadania związane z realizacją tego Programu zostały powierzone dyrektorowi MGOPS.

Tabela 2.21. Wielkopolska Karta Rodziny w latach 2017-2019 w gminie Rawicz

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Liczba zamówionych Kart Dużej Rodziny	40	20	56
2.	Liczba osób, którym wydano KDR	-	99	187
3.	Inne: karty wydane członkom rodziny ze względu na upływ termin ważności	23	13	2

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

3. Gminna Karta Dużej Rodziny - na mocy Zarządzenia Burmistrza Gminy Rawicz z dnia 28.11.2014 r. MGOPS z dniem 1 stycznia 2015 r. rozpoczął przyjmowanie wniosków o przyznanie Gminnej Karty Dużej Rodziny. W okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. rozpatrzono 29 wniosków wydając 138 kart dla 29 rodzin.

Tabela 2.22. Gminna Karta Dużej Rodziny w latach 2017-2019 w gminie Rawicz

Lp.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Liczba wniosków	37	28	29
2.	Liczba wydanych kart	167	120	138
3.	Liczba rodzin	33	23	29

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

Lokalne Centrum Wolontariatu (LCW)

Lokalne Centrum Wolontariatu w Rawiczu nadal współpracuje z placówkami edukacyjnymi na terenie gminy Rawicz. Z powodu reformy systemu edukacji zmieniona została liczba porozumień – podpisanych jest 11 porozumień o współpracy w placówkach oświatowych. W nich funkcjonują Szkolne Kluby Wolontariusza.

Wolontariusze działający w Lokalnym Centrum Wolontariatu angażują się zarówno w wolontariat stały oraz wolontariat akcyjny.

W ramach wolontariatu stałego:

- 1 wolontariusz systematycznie wspiera działania Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Rawiczu, poprzez prowadzone działania na rzecz Seniorów,
- wolontariuszy systematycznie wspiera działania Środowiskowego Domu Samopomocy w Rawiczu, poprzez pomoc w prowadzeniu terapii, oraz wsparcie uczestników w czynnościach samoobsługowych,
- zawarto 10 porozumień z wolontariuszami współpracującymi z osobami starszymi. Ich działania koncentrują się wokół: pomocy w drobnych czynnościach domowych, urzędowych, dotrzymywania towarzystwa oraz udzielania wsparcia.

Tabela 2.23. LCW w latach 2017-2019 w gminie Rawicz

Lp.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Liczba wolontariuszy	177	186	208
2.	Liczba zawartych porozumień	13	10	36

Źródło: sprawozdania MGOPS w Rawiczu za lata 2017-2019

Wolontariusze z LCW angażują się w działania animacyjne, wspierające propagujące na rzecz społeczności lokalnej. Na stałe wpisały się cykliczne akcje wspierająco - pomocowe, LCW permanentnie poszukuje nowych obszarów do działania na rzecz społeczności lokalnej.

Wnioski:

Wolontariat w gminie Rawicz na stałe wpisnął się w ofertę pomocową dla mieszkańców gminy Rawicz, odpowiada na ich potrzeby i często jest prowadzony równoległe z pomocą instytucjonalną, wzajemnie się dopełniając. W swoich szeregach aktywizuje mieszkańców na rzecz drugiego człowieka, realizując tym samym nieocenioną pracę u podstaw społeczności lokalnej.

2.4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest jednostką powołaną przez Gminę Rawicz do realizacji zadań zapisanych w ustawach o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

Głównym zadaniem Komisji jest udzielanie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzinom, będących mieszkańcami gminy Rawicz. Działając w ścisłej współpracy z Pełnomocnikiem Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień oraz Działem Profilaktyki, Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie MGOPS w Rawiczu zapewnia:

- poradnictwo psychologiczne,
- diagnozowanie i opiniowanie poszczególnych przypadków,
- pracę z dziećmi niedostosowanymi społecznie,
- porady prawne,
- diagnostykę psychologiczną dot. zespołów uzależnień alkoholowych i narkotycznych,
- działania profilaktyczne prowadzone w środowisku głównie szkolnym.

Pomoc psychologiczno – terapeutyczną dla osób uzależnionych zapewnia psycholog terapeuta ds. uzależnień. Porady prawne udzielane są przez radcę prawnego.

Dział Profilaktyki, Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie organizuje również zajęcia profilaktyczne dla dzieci młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół średnich, a także wypoczynek letni i zimowy dla dzieci z gminy. Komisja współpracuje z instytucjami i stowarzyszeniami służącymi rozwiązywaniu problemów alkoholowych takimi jak: Poradnie Leczenia Uzależnień, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawiczu, Komenda Powiatowa Policji w Rawiczu, Prokuratura Rejonowa w Rawiczu i Sąd Rejonowy w Rawiczu.

2.5. Zasoby i warunki mieszkaniowe

W 2019 r w gminie Rawicz oddano do użytku 331 mieszkań. Na każdych 1.000 mieszkańców oddano więc do użytku 10,92 nowych lokali. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Rawicz to 11.068 nieruchomości. Na każdych 1.000 mieszkańców przypadają zatem 364 mieszkania. Jest to wartość nieznacznie większa od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz nieznacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 78,5% mieszkań zostało przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem, 21,5% na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Rawicz to 3,45 i jest znacznie mniejsza od przeciętnej liczby izb dla województwa wielkopolskiego oraz mniejsza od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2019 r. w gminie Rawicz to 65,80 m² i jest znacznie mniejsza od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniejsza od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Na chwilę obecną Gmina Rawicz dysponuje 820 mieszkaniami komunalnymi i 101 socjalnymi. W celu utrzymania zasobu na dobrym poziomie technicznym konieczne jest podejmowanie działań zmierzających do zachowania substancji budowlanej, wraz z instalacjami, w należytym stanie, umożliwiającym korzystanie z nieruchomości zgodnie z ich przeznaczeniem.

Do Zakładu Usług Komunalnych zajmującego się obsługą techniczną tych mieszkań sukcesywnie wpływają wnioski o ich wykup. W latach 2018-2022 prognozuje się sprzedaż na poziomie 18 lokali rocznie.

Obecnie Gmina Rawicz należy do Komunalnego Związku Gmin Regionu Leszczyńskiego. Celem jest uregulowanie gospodarki odpadami na terenie 18 gmin subregionu leszczyńskiego poprzez budowę międzygminnego, kompleksowego systemu gospodarki odpadami, spełniającego wymogi ochrony środowiska oraz rekultywacja 13 gminnych składowisk odpadów. Jedną z czołowych inwestycji realizowanych w ramach projektu była budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Trzebani (gm. Osieczna) o powierzchni 9,47 ha (otwarcie nastąpiło 29 lipca 2010 r.), gdzie w chwili obecnej zagospodarowywane lub unieszkodliwiane są odpady z terenu gminy.

Równoległe od stycznia 2010 r. na terenie gminy (pomiędzy Rawiczem, a Sarnową) działa stacja przeładunkowa odpadów komunalnych Miejskiego Zakładu Oczyszczania

w Lesznie, do której trafiają śmieci z trzech gmin. Gmina Rawicz nie posiada własnej jednostki, zajmującej się odbiorem odpadów komunalnych. Za odbiór odpadów na terenie gminy Rawicz odpowiedzialny jest Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o. z siedzibą w Lesznie. Podstawowym źródłem wytwarzanych odpadów komunalnych zmieszanych na terenie gminy są gospodarstwa domowe mieszkańców (budynki mieszkalne) oraz drobne zakłady rzemieślnicze i usługowe.

Główny punkt zasilania w energię elektryczną zlokalizowany jest przy wyjeździe z Rawicza w stronę Krotoszyna. Jednocześnie znajduje się tu 114 stacji transformatorowych. Za największych generatorów odbiorców energii elektrycznej uznaje się gospodarstwa domowe i rolne, przedsiębiorstwa oraz obiekty użyteczności publicznej. Na obszarze gminy Rawicz, wydano także decyzje środowiskowe lub decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla budowy turbin wiatrowych.

Przez teren gminy Rawicz przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia relacji Odolanów – Załęcze. Gmina Rawicz należy do słabo zgazyfikowanych. Długość sieci gazowniczej gminy wynosi 85,1 km, z czego 56,7 km znajduje się w samym mieście Rawicz (brak sieci na terenie Osiedla Sarnowa). Na terenie obszaru wiejskiego gminy tylko dwie miejscowości korzystają z gazu ziemnego – Masłowo i częściowo Sierakowo. Pozostałe miejscowości nie są zasilane gazem.

Na terenie gminy tylko miasto Rawicz wyposażone jest w sieć ciepłowniczą. Całkowita długość sieci wynosi 6,30 km. Głównymi odbiorcami ciepła są mieszkańcy budownictwa wielorodzinnego, jednostki usługowe i administracyjne, instytucje budżetowe oraz zakłady produkcyjne i usługowe. Ciepło dostarczane jest przez dwie kotłownie węglowe.

Rawickie sieci ciepłownicze stanowią sieci promieniowe – ciepło wyprowadzane jest ze źródła ciepła siecią magistralną, a następnie odgałęzieniami (sieciami rozdzielczymi i połączeniowymi) doprowadzane jest do odbiorców. Sieć zaopatruje 21 węzłów cieplnych.

Woda na teren gminy doprowadzana jest z położonej w województwie dolnośląskim, sąsiedniej gminy Wąsosz, z oddalonych o ok. 5 km ujęć: Borowna, Świniary, Wodniki. Uzdalniana jest już w granicach gminy Rawicz – na terenie miejscowości Załęcze. Na terenie gminy znajduje się 5 lokalnych ujęć wody: w Dębnie Polskim, Izbicach, Łaszczynie, Słupi Kapitulnej i Zielonej Wsi.

Dodatkowo w Słupi Kapitulnej oraz w Łaszczynie zlokalizowane są stacje wodociągowe. Pozostałe stacje uzdatniania znajdują się na terenie miasta Rawicz. Gmina Rawicz jest niemal w pełni zwodociągowana – udział ludności korzystającej z sieci w ogólnej liczby mieszkańców wynosi 97%.

Długość sieci kanalizacyjnej w gminie Rawicz wynosi 83,7 km, z czego 99% znajduje się na terenie miasta. Sieć w całości znajduje się w zarządzie bądź administracji Gminy i jest eksploatowana przez jednostki gospodarki komunalnej. Oprócz miasta Rawicz obejmuje ona miejscowości Sierakowo i Sarnówka, pozostała część gminy nie jest skanalizowana. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 67% mieszkańców gminy. W mieście Rawicz funkcjonuje jedna, mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów usytuowana przy Zakładzie Wodociągów i Kanalizacji. 100% ścieków oczyszczane jest biologicznie i z podwyższonym usuwaniem miogenów.

2.6. Lokalny rynek pracy

Sytuację na lokalnym rynku pracy można określić jako dobrą. Rawicz ze swoją bardzo dobrą lokalizacją na skrzyżowaniu dróg krajowych S5 i DK36 jest naturalnym ośrodkiem usługowo - przemysłowym z bogatą ofertą instytucji finansowych oraz liderem w kreowaniu sprzyjającej rzeczywistości okołobiznesowej.

Mieszkańcy gminy Rawicz mogą podejmować zatrudnienie zarówno na terenie gminy, jak również poza nią. Z perspektywy rynku pracy atrakcyjną ofertę przedstawia miasto Wrocław, w którym pracuje wielu mieszkańców gminy.

Na terenie gminy rawicz największą rolę w tworzeniu miejsc pracy odgrywa branża metalowa, drzewna, spożywcza i paliwowa. Do największych zakładów produkcyjnych zlokalizowanych na terenie gminy należą: Rawicka Fabryka Wyposażenia Wagonów Rawag, ZPB Kaczmarek, Rawbud Rawicz, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska, Grupa Pieprzyk, Hengst Filter Polska, Gazomet, Fritz Hansen, Ferrpol, Fermy Drobiu Woźniak, Rawibox.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy ma swoje odzwierciedlenie w stopie bezrobocia. W końcu września 2020 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rawiczu zarejestrowanych było ogółem 1.207 bezrobotnych (w tym 744 kobiety, tj. 61,6% ogółu bezrobotnych).

Spośród wszystkich bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędu w końcu miesiąca września 2020 r., 199 osób posiadało prawo do zasiłku, stanowiły one 16,5% ogółu bezrobotnych. W miesiącu wrześniu 2020 r. zarejestrowano 216 nowych bezrobotnych, tj. o 93 osoby więcej niż w miesiącu sierpniu 2020 r. Spośród nowo zarejestrowanych większość, tj. 87,0% - to osoby poprzednio pracujące (188 os.).

Tabela 2.24. Bezrobocie na terenie gminy Rawicz w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Ogółem	667	555	527
Kobiety	384	325	331
Mężczyźni	283	230	196
Osoby do 25 roku życia (ogółem)	107	95	107
Osoby powyżej 50 roku życia (ogółem)	179	138	113
Osoby długotrwale bezrobotne	291	215	187
Osoby niepełnosprawne	96	73	61
Osoby uprawnione do zasiłku	120	108	110

Źródło: dane PUP w Rawiczu

Tabela 2.25. Wykształcenie osób bezrobotnych z terenu gminy Rawicz w latach 2017-2019

Wykształcenie	2017	2018	2019
Wyższe	79	66	63
Policealne i średnie zawodowe	164	143	146
Ogólnokształcące	59	61	69
Zasadnicze zawodowe	216	171	147
Gimnazjalne i poniżej	149	114	102

Źródło: dane PUP w Rawiczu

Zgodnie z danymi GUS (Bank Danych Lokalnych) stopa bezrobocia rejestrowanego (wskazująca udział osób pozostających bez pracy w stosunku do ludności aktywnej zawodowo) w 2019 r. wyniosła 4,1% (5,4% wśród kobiet i 2,9 % wśród mężczyzn). Na 1.000 mieszkańców gminy pracują 334 osoby, 45,5% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 54,5% mężczyźni. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Rawicz 2.584 osoby wyjeżdżają do pracy do innych gmin, a 3.393 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy. 33,6% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Rawicz pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 28,8% w przemyśle i budownictwie, a 14% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy zapewniona jest przez Powiatowy Urząd Pracy (PUP) oraz w pewnym zakresie przez MGOPS w Rawiczu poprzez realizację projektów dotyczących aktywizacji zawodowej współfinansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny.

PUP oferował w swoich działaniach skierowanych do bezrobotnych mieszkańców gminy następujące formy wsparcia pozostające w jego dyspozycji, tzn.: szkolenia, staże, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, poradnictwo indywidualne, podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy, dotacja na uruchomienie działalności gospodarczej. W sumie w 2019 r. ze wsparcia skorzystało 968 bezrobotnych mieszkańców gminy Rawicz, najwięcej z poradnictwa indywidualnego oraz staży. Jest to wzrost w stosunku do roku 2018 (946 osób) i 2017 r. (868).

Tabela 2.26. Formy wsparcia dla mieszkańców gminy Rawicz w latach 2017-2019

Formy wsparcia (ilość)	2017	2018	2019
Szkolenia	66	59	51
Staże	160	148	144
Prace interwencyjne	16	37	25
Roboty publiczne	0	0	0
Prace społecznie użyteczne	48	16	14
Poradnictwo indywidualne	578	686	734
Zajęcia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy	0	0	0
Zajęcia aktywizacyjne	0	0	0

Źródło: dane PUP w Rawiczu

Działalność podejmowana na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców przynosi różne efekty. Analiza danych PUP wskazuje, że najwyższa efektywność zatrudnienia charakteryzuje takie formy wsparcia, jak: prace interwencyjne oraz staże.

W latach 2016-2018 w aktywizację zawodową włączył się także MGOPS realizując projekt „Postaw na TAK” na łączną kwotę 429.379,23 zł. Projekt objął działaniami i wsparciem 33 osoby (K: 25, M: 8), klientów pomocy społecznej i osoby z ich otoczenia zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Celem przedsięwzięcia było wzmocnienie integracji i aktywizacji społeczno - zawodowej klientów MGOPS. W ramach projektu uczestnicy skorzystali z mediacji rodzinnych, wsparcia doradcy zawodowego, psychologa, prawnika oraz kursów i szkoleń zawodowych.

Tabela 2.27. Wykaz kursów zawodowych zorganizowanych w ramach realizowanego projektu

Nazwa kursu	Liczba osób skierowanych
Opiekun osoby zależnej	3
Pracownik administracyjno- biurowy z elementami księgowości, kadr i płac	2
Rejestratorka medyczna	2
Operator wózków jezdniowych II kat. WJO	4
Pilarki mechaniczne do ścinki drzew kl. III	1
Sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej	11
Opiekun osoby starszej	2
Operator koparko- ładowarki kl. III	1
Księgowość komputerowa z elementami kadr i płac	3
Kurs prawa jazdy kat. B	7
Kurs prawa jazdy kat. C+E	1
Kurs prawa jazdy kat. C	1

Źródło: opracowanie własne MGOPS

W latach 2015-2019 roku w Rawiczu działało Centrum Integracji Społecznej (CIS). Uczestnikami CIS były osoby wykluczone społecznie, które ze względu na swoją sytuację życiową nie były w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych. Celem działania CIS była aktywizacja zawodowa ww. osób oraz reintegracja społeczna. W powyższym okresie uczestnikami CIS były 93 osoby.

W ramach aktywizacji zawodowej działały warsztaty kulinarne, krawiecko - rękodzielnicze, pielęgnacji zieleni oraz remontowo - gospodarcze. W ramach reintegracji społecznej uczestnicy korzystali z usług: doradcy zawodowego, pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa oraz terapeuty do spraw uzależnień. Po zakończeniu działalności CIS zatrudnienie znalazło 32 uczestników.

Ważnym, niemierzalnym liczbowo efektem pracy CIS były zmiany w postawach osób bezrobotnych, podopiecznych CIS, wyrażające się w większej aktywności i zaangażowaniu w aktywne poszukiwanie zatrudnienia. Poprzez działania aktywizacyjne nastąpiło również zwiększenie motywacji uczestników do podwyższania swoich kwalifikacji.

2.7. Oświata

Dzieci i młodzież, jako grupy wymagające szczególnej troski i ochrony, zajmują szczególne miejsce w polityce edukacyjnej i społecznej. Działalność na ich rzecz polega przede wszystkim na ochronie praw dzieci, wspomaganie rozwoju oraz wyrównywaniu szans życiowych poprzez organizowanie wychowania przedszkolnego i edukacji szkolnej, a także różnych form zajęć pozaszkolnych i wypoczynku. Gmina Rawicz współpracuje w tym zakresie z instytucjami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi.

Wychowanie przedszkolne

Do przedszkola uczęszczają dzieci w wieku od trzeciego do szóstego roku życia, a w szczególnych przypadkach po ukończeniu 2,5 roku.

Dzieci 6-letnie są objęte obowiązkowym, rocznym przygotowaniem przedszkolnym. Wychowanie przedszkolne może odbywać się w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego. Ostatnie dwie formy wychowania przedszkolnego przeznaczone są dla niewielkich grup dzieci, a wymagania dotyczące organizacji są mniejsze niż w przedszkolach.

Szkoły podstawowe

Ośmioletnia szkoła podstawowa podzielona jest na dwa etapy:

- klasy I – III,
- klasy IV – VIII.

Na pierwszym etapie – w klasach I – III dla dzieci w wieku 7-9 lat – realizowana jest edukacja wczesnoszkolna. Obecnie na wniosek rodziców (opiekunów prawnych) może zostać przyjęte do szkoły podstawowej również dziecko 6-letnie. Zajęcia odbywają się w formie edukacji wczesnoszkolnej, czyli bez podziału na przedmioty, a ich prowadzenie powierza się jednemu nauczycielowi - wychowawcy, choć naukę języka obcego, edukację muzyczną, edukację plastyczną, wychowanie fizyczne i zajęcia komputerowe można powierzyć nauczycielowi - specjalście.

Uczniowie uczestniczą również w zajęciach religii lub etyki, chociaż te ostatnie – na skutek małej liczby chętnych – są rzadko organizowane. O uczestnictwie dziecka w zajęciach religii lub etyki decydują ich rodzice. Oprócz obowiązkowych zajęć lekcyjnych szkoła musi

również zapewnić dzieciom pozalekcyjne zajęcia służące zarówno rozwijaniu talentów, jak i wyrównywaniu szans.

W klasach IV – VIII, przeznaczonych dla dzieci w wieku 10–15 lat, kształcenie odbywa się w ramach przedmiotów, których prowadzenie powierza się nauczycielom – specjalistom przedmiotowym. Jeden z nauczycieli uczących dany oddział klasowy pełni funkcję wychowawcy.

Przedmioty obowiązkowe realizowane na tym etapie to: język polski, język obcy nowożytny, drugi język nowożytny (VII-VIII), matematyka, przyroda (IV), biologia (V-VIII), geografia (V-VIII), fizyka (VII-VIII), chemia (VII-VIII), historia, muzyka (IV-VII), plastyka (IV-VII), technika (IV-VI), informatyka, wychowanie fizyczne (zajęcia ogólnorozwojowe z rekreacji ruchowej dostosowane do wieku rozwojowego), doradztwo zawodowe (VII-VIII), wiedza o społeczeństwie (VIII) i edukacja dla bezpieczeństwa (VIII).

Przedmiotami nieobowiązkowymi są: religia lub etyka (wybór uczestnictwa dziecka w zajęciach należy do rodziców) oraz wychowanie do życia w rodzinie (od klasy V; decyzja o uczestnictwie dziecka w zajęciach należy do rodziców).

Szkoły ponadpodstawowe

Istnieją następujące rodzaje szkół ponadpodstawowych:

- czteroletnie licea ogólnokształcące - ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego,
- pięcioletnie technika - ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego,
- szkoły branżowe - I stopnia (trzyletnie) i II stopnia (dwuletnie),
- trzyletnie szkoły specjalne - przysposabiają do pracy uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim i umiarkowanym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa potwierdzającego przysposobienie do pracy,
- szkoły policealne - posiadają okres nauczania nie dłuższy niż 2,5 roku. Ich ukończenie umożliwia osobom posiadającym wykształcenie średnie uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu.

Gmina Rawicz

Zgodnie z powyższym na terenie gminy Rawicz funkcjonują wszystkie wyżej wymienione placówki oświatowe publiczne, tj. dwanaście przedszkoli (w tym 4 samodzielnie

i 8 w zespołach), których sieć uzupełniają niepubliczne placówki wychowania przedszkolnego, oraz osiem publicznych szkół podstawowych (w tym 3 samodzielne, a 5 w zespole szkolno – przedszkolnym), liceum, zespół szkół zawodowych oraz szkoła specjalna.

Obowiązkiem każdej placówki oświatowej jest:

- realizacja prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju,
- wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny,
- dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej,
- możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież z niepełnosprawnością, niedostosowaną społecznie i zagrożoną niedostosowaniem społecznym, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami,
- opieka nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych;
- opieka nad uczniami szczególnie uzdolnionymi poprzez umożliwianie im realizowania indywidualnych programów nauczania oraz ukończenia szkoły każdego typu w skróconym czasie,
- upowszechnianie dostępu do szkół, których ukończenie umożliwia dalsze kształcenie w szkołach wyższych,
- możliwość uzupełniania przez osoby dorosłe wykształcenia ogólnego, zdobywania lub zmiany kwalifikacji zawodowych i specjalistycznych,
- zmniejszanie różnic w warunkach kształcenia, wychowania i opieki w placówkach miejskich i wiejskich,
- utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i placówkach,
- upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju oraz kształtowanie postaw sprzyjających jego wdrażaniu w skali lokalnej, krajowej i globalnej,

- opieka uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej,
- dostosowywanie kierunków i treści kształcenia do wymogów rynku pracy,
- kształtowanie u uczniów postaw przedsiębiorczości sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym,
- przygotowywanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia,
- stworzenie warunków do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów przez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania czasu wolnego,
- upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych.

Celem placówek oświatowych jest także ukazywanie wartości narodowych oraz rozbudzanie patriotyzmu i ochrona tożsamości narodowej młodego pokolenia.

Placówki oświatowe zapewniają organizację wychowania, nauczania i opieki, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

W działalności oświatowej ważnym obszarem wsparcia dziecka i rodziny jest pomoc psychologiczno-pedagogiczna, udzielana i organizowana dla uczniów, ich rodziców oraz nauczycieli. Pomoc ta polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka oraz jego indywidualnych możliwości psychofizycznych i czynników środowiskowych wpływających na jego funkcjonowanie w przedszkolu/szkole, w celu wspierania potencjału rozwojowego dziecka i stwarzania warunków do jego aktywnego pełnego uczestnictwa w życiu przedszkola/szkoły oraz w środowisku społecznym.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana rodzicom i nauczycielom polega na ich wspieraniu w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych w celu zwiększenia efektywności pomocy udzielanej uczniom. Potrzeba objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole i placówce wynika, m.in. z niepełnosprawności, z zaburzeń zachowania lub emocji; z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych; z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi.

Ponadto w placówkach oświatowych dzieci objęte są opieką logopedyczną w obszarze diagnozy, terapii i profilaktyki. W każdej szkole zatrudniony jest pedagog i psycholog oraz

doradca zawodowy. Do ich zadań należy prowadzenie badań i działań diagnostycznych dotyczących poszczególnych uczniów, minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych, zapobieganie zaburzeniom zachowania, prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej, działania służące rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny oraz pomoc w wyborze kierunku dalszego kształcenia. Istotna z punktu widzenia wsparcia rodziny jest także działalność szkolnych świetlic, w których dzieci i młodzież objęci są opieką i wychowaniem, uzyskują pomoc w nauce oraz konstruktywnie spędzają wolny czas, korzystając z zabaw, zajęć sportowych i rozwijając zainteresowania. Uczniowie także mają możliwość korzystania z posiłków. Równie ważne z wychowawczego punktu widzenia jest tworzenie uczniom możliwości uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych, np. informatycznych, technicznych, przedmiotowych, artystycznych, sportowych, turystyczno-krajoznawczych i innych. Zajęcia takie odbywają się także w ramach realizacji dodatkowych programów edukacyjnych. Uczniowie otrzymują też wsparcie materialne w postaci stypendiów (za wyniki w nauce i sportowe), dofinansowania do zakupu podręczników (wyprawka szkolna) oraz bezpłatnych podręczników w ramach programu rządowego.

2.8. Ochrona zdrowia

Zadania w zakresie ochrony zdrowia na terenie Gminy Rawicz realizują:

Szpital Powiatowy w Rawiczu Sp. z o.o. – realizuje bezpłatnie świadczenia na podstawie skierowania lekarza ubezpieczenia społecznego lub odpłatnie – poza świadczeniami finansowanymi ze środków publicznych. W szpitalu działają poradnie specjalistyczne i diagnostyczne. Przy oddziale ginekologiczno-położniczym działa Szkoła Rodzenia, która pomaga przygotować się do porodu i uczy podstawowej opieki nad noworodkiem.

Aktualnie Szpital Powiatowy w Rawiczu składa się z sześciu oddziałów: dziecięcego, oddziału noworodkowego, wewnętrznego, chirurgicznego, anestezjologii i intensywnej terapii, ginekologiczno – położniczego, Zakładu Opiekuńczo- Leczniczego.

W strukturach Szpitala funkcjonują także:

- blok operacyjny,
- centralna sterylizatornia,
- izba przyjęć,
- transport sanitarny,
- zespoły ratownictwa medycznego,

- nocna i świąteczna opieka zdrowotna, tzw. pomoc wieczorowa.

Udzielne są także świadczenia medyczne w poradniach specjalistycznych: dermatologicznej, urologicznej, chirurgicznej, ortopedycznej, kardiologicznej, laryngologicznej, leczenia bólu.

Szpital oferuje także świadczenia komercyjne, zarówno w oddziałach szpitalnych, jak i w Zakładzie Opiekuńczo- Lecznicznym i opiece ambulatoryjnej.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Rehabilitacji Medycznej i Ośrodek Osób Niepełnosprawnych (SP ZOZ CRM i OON), który udziela nieodpłatnie świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych osobom ubezpieczonym w ramach umowy z NFZ Oddział Wielkopolski. Ponadto oferuje usługi rehabilitacyjne zakontraktowane w Narodowym Funduszu Zdrowia. W zakres tej oferty wchodzi:

- świadczenia opiekuńczo-pielęgnacyjne,
- świadczenia pedagogiczno-wychowawcze,
- rehabilitacja dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego i w wieku przedszkolnym,
- rehabilitacja ogólnoustrojowa, w tym kobiet po mastektomii.

Podstawową działalnością SP ZOZ CRM i OON są usługi rehabilitacyjne zakontraktowane w Wielkopolskim Oddziale Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia, wykonywane przez fachowy personel w gabinetach:

- rehabilitacji,
- fizykoterapii.

Ośrodek Osób Niepełnosprawnych świadczy usługi dla dzieci przebywających w Ośrodku na pobyt dzienny oraz ambulatoryjnie dla dzieci z powiatu rawickiego.

Na terenie gminy Rawicz zlokalizowane są także liczne prywatne zakłady opieki zdrowotnej oraz praktyki lekarskie (zarówno ogólnej jak i specjalistycznej opieki medycznej):

- Przychodnia "RAWMED", która w ramach umowy z NFZ świadczy usługi z zakresu: podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej, opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, a także prowadzi punkt lekarski w Zielonej Wsi i Sarnowie,
- Przychodnia „Center-Med”,
- NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego "TERAPIA",
- NZOZ Specjalistyczna Poradnia Okulistyczna "FOCUS",

- NZOZ Zespół Poradni Specjalistycznych "MEDIS" S.C.,
- Centrum Pielęgniarsko – Opiekuńcze,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia i Rehabilitacji "ZDRÓWKO" s.c.,
- NZOZ Zespół Przychodni Lekarza Rodzinnego "MEDICA",
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ZDROWIE"

Na obszarze gminy Rawicz działają również liczne apteki i punkty apteczne zapewniając konkurencyjność i nieograniczoną dostępność dla mieszkańców gminy do oferowanych przez siebie usług: Apteka Grodzka, Apteka Lawendowa – 4 oddziały, Apteka Osiedlowa, Apteka W Rynku, Apteka Gemini, Apteka Nova 3.

2.9. Kultura, sport i rekreacja

Na terenie gminy Rawicz podmiotami powołanymi do realizacji zadań z dziedziny kultury, sportu, rekreacji są jednostki samorządowe do których należą:

- Dom Kultury,
- Rawicka Biblioteka Publiczna,
- Muzeum Ziemi Rawickiej
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rawiczu.

Kultura towarzyszy każdemu człowiekowi od najwcześniejszych lat jego życia. Uczymy się jej i przyswajamy ją wraz z wiekiem. Jedną z kilku instytucji prowadzących działalność kulturalną na terenie gminy jest Dom Kultury w Rawiczu.

Do podstawowych zadań Domu Kultury należy między innymi organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowanie przez sztukę, opieka nad amatorskim ruchem artystycznym i twórczością ludową oraz wspieranie i koordynowanie lokalnych inicjatyw kulturalnych. Obok działań edukacyjnych związanych z zaspokajaniem potrzeb kulturalnych mieszkańców gminy, prowadzonych jest szereg dodatkowych projektów: produkcje teatralne, projekty i inne działania o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim. Do najbardziej znanych i nagłośnionych na naszym terenie działań kulturalnych należą: Ogólnopolski Przegląd Sztuki Współczesnej „FORMA”, Rockowa Kuźnia Talentów „MUZYKORAMA”, Rawicki Festiwal Teatralny im. Krystyny Sienkiewicz. Dom Kultury jest także opiekunem działających na terenie gminy zespołów folklorystycznych, chórów

i orkiestry dętej, jak również prowadzone są zajęcia w kołach zainteresowań: tanecznym, plastycznym, fotograficznym, teatralnym, wokalnym. W strukturach Domu Kultury funkcjonuje kino „Promień”.

Kolejną samorządową instytucją kultury, która od kilkudziesięciu lat wpisuje się w krajobraz życia kulturalnego gminy jest Rawicka Biblioteka Publiczna. Prowadzi ona szeroką działalność mającą na celu zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie usług czytelniczych, edukacyjnych, kulturalnych i informacyjnych. Corocznie z księgozbioru korzysta kilkanaście tysięcy osób. Biblioteka jest w pełni skomputeryzowana, posiada cyfrowy katalog zbiorów oraz ewidencję wypożyczeń. Przestrzeń biblioteczna została urządzona w taki sposób, aby czytelnicy mieli samodzielny, swobodny dostęp do zasobów. Rawicka Biblioteka Publiczna uczestniczy w ogólnopolskich kampaniach promujących czytelnictwo: „Cała Polska czyta dzieciom”, „Narodowe czytanie”, „Tydzień bibliotek”, „Ogólnopolski Tydzień Czytania”, „Noc bibliotek”, „Dyskusyjny Klub Książki”. Rawickiej Bibliotece Publicznej podlega sześć filii, które obok podstawowej działalności zajmują się organizacją czasu wolnego dzieci i młodzieży, między innymi organizując lekcje biblioteczne, konkursy, wystawy tematyczne, prowadząc akcje promujące czytelnictwo i spotkania z ciekawymi ludźmi.

Muzeum Ziemi Rawickiej, to kolejna placówka z obszaru kultury prowadzona przez Gminę Rawicz, mieszcząca się w zabytkowym ratuszu. Jednym z najważniejszych obszarów działalności Muzeum Ziemi Rawickiej jest edukacja w zakresie historii regionu, lokalnego dziedzictwa kulturowego, a także różnych dziedzin sztuki. Oferta muzeum jest adresowana do odbiorców w każdym wieku i skupia się przede wszystkim wokół tematyki regionalnej.

Urozmaicone formy zajęć, organizowanych zarówno w przestrzeni ekspozycji muzealnych jak i w plenerze aktywizują odbiorców do twórczego spędzania czasu oraz rozwijania indywidualnych zainteresowań kulturalnych.

W zbiorach muzeum znajdują się eksponaty pokazujące dzieje rawickiego rzemiosła- między innymi skrzynie cechowe, maszyny i narzędzia kowalskie, szewskie, ciesielskie, bednarskie, krawieckie i tkackie. Bogata jest muzealna kolekcja szkła artystycznego z okresu secesji i międzywojnia. Zbiory etnograficzne obejmują przedmioty codziennego użytku, narzędzia rolnicze, instrumenty ludowe, twórczość ludowych artystów. Ciekawe są pamiątki związane z działalnością Bractwa Kurkowego w Rawiczu- najstarszej organizacji w mieście utworzonej w 1664 roku- i bractw z sąsiednich miejscowości: tarcze strzeleckie, portrety królów kurkowych, ich insygnia, brackie sztandary, odznaki, dokumenty. Jedna z sal poświęcona jest Korpusowi Kadetów. Muzeum ma w swoich zbiorach pochodzące z XVII

i XVIII wieku portrety właścicieli Rawicza, które umieszczone są w reprezentacyjnej Sali Portretowej. Interesująca jest kolekcja sztuki współczesnej - efekt Rawickich Mostów Sztuki, a wcześniej Biennale Sztuki Europejskiej i Międzynarodowego Pleneru Malarskiego.

Działalność edukacyjna Muzeum Ziemi Rawickiej nie ogranicza się do przestrzeni zabytkowego ratusza i sal ekspozycyjnych. Uczniom szkół, nauczycielom, grupom zorganizowanym oraz turystom odwiedzającym Rawicz, Muzeum proponuje spacer tematyczne „z historią w tle”. Podczas wędrówek wybranymi trasami tematycznymi ich uczestnicy poznają elementy lokalnego dziedzictwa kulturowego, w szczególności rawickie zabytki. Grupom towarzyszą pracownicy Muzeum oraz regionaliści w roli przewodników. Imprezami, które odbywają się cyklicznie pod patronatem Muzeum Ziemi Rawickiej i Urzędu Miejskiego Gminy Rawicz są: Rawicki Jarmark Historyczny, Amatorski Konkurs Twórczości Plastycznej im. Romana Dworaka, konkurs na Rawicką Palmę Wielkanocną.

Jednostką która świadczy usługi w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku, jest Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rawiczu (OSIR). Jego działalność skupiona jest głównie na organizowaniu oraz wspieraniu sportu masowego i rekreacji, zarządzaniu obiektami sportowo - rekreacyjnymi oraz ich rozbudową, modernizacją i remontami. Ponadto OSIR udostępnia bazę sportową i rekreacyjną stosownie do możliwości oraz zapotrzebowania. OSIR ma bardzo złożony zakres działań. Najważniejsze to upowszechnianie szeroko pojętej kultury fizycznej wśród mieszkańców gminy, ale również programowanie i realizacja usług związanych ze sportem i rekreacją.

Oprócz organizowania wydarzeń, również o charakterze masowym, jednostka zajmuje się także działalnością usługową, oferując między innymi wynajmem domków jarmarcznych czy urządzeń rekreacyjnych, usługi noclegowe, wynajmem obiektów sportowych. W zarządzie OSIR są następujące obiekty: stadion piłkarsko – lekkoatletyczny przy ul. Spokojnej, kryta pływalnia, hala sportowa przy ul. Kopernika, stadion żużlowy im. Floriana Kapały, stadiony piłkarskie na osiedlu Sarnowa i w Dębnie Polskim, plac zabaw na torze saneczkowym, siłownie zewnętrzne na terenie miasta, strzelnica kulkowa i pneumatyczna, teren rekreacyjny na terenie byłego poligonu, korty tenisowe. Wśród imprez organizowanych na dużą skalę przez OSIR należy wymienić „24 godzinny Rawicki Festiwal Sportu” oraz „Gwiazdkowe zawody pływackie”.

Dobrze rozwinięte zaplecze sportowe przyczynia się do aktywnego uprawiania na terenie gminy różnych dyscyplin sportowych, co widoczne jest w ofercie 23 klubów. Rawickie kluby zrzeszają blisko 2000 zarejestrowanych zawodników.

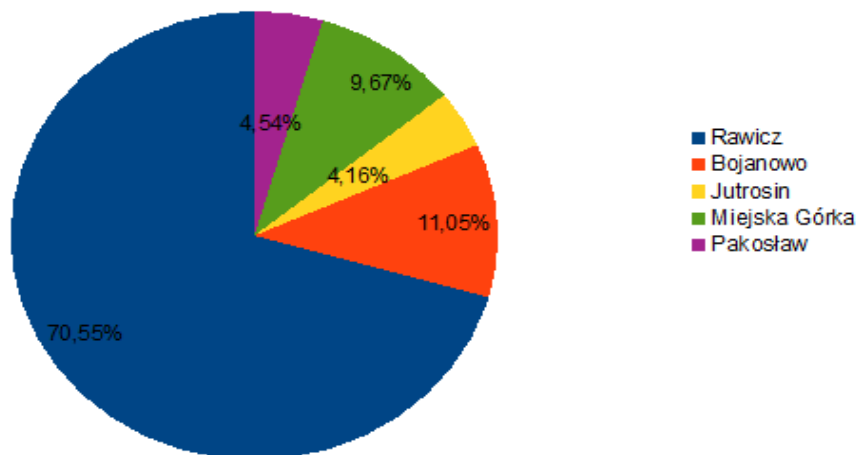

2.10. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo w gminie Rawicz zapewniają powołane do tych zadań służby – Policja oraz Straż Pożarna.

Komenda Powiatowa Policji w Rawiczu z siedzibą przy ul. Sienkiewicza 23, której podlega obszar obejmujący gminę Rawicz oraz pozostałe gminy powiatu rawickiego. Na przestrzeni 2017-2019 roku największe nasilenie popełnionych przestępstw miało miejsce w stolicy powiatu, co wynika przede wszystkim z wielkości ośrodka miejskiego.

Wykres 2.5. Ilość przestępstw w powiecie rawickim w 2019 r.

Największą liczbę przestępstw odnotowano w 2019 roku na terenie gminy Rawicz (70,55% wszystkich przestępstw), przy jednoczesnym spadku o 1,1 % ilości tych zdarzeń w stosunku do roku poprzedniego.

W latach 2017-2019 na terenie podlegającym KPP Rawicz odnotowano około 120 zdarzeń kryminalnych rocznie. Liczba ta utrzymuje się na stałym poziomie. Wśród nich dominują kradzieże oraz włamania, rzadziej występują bójki, pobicia czy rozboje.

Tabela 2.28. Ilość zdarzeń kryminalnych w gminie Rawicz w latach 2017-2019

Zdarzenia kryminalne	2017	2018	2019
Rozboje	0		2
Bójki, pobicia uszkodzenia ciała	6	4	3
Włamania	33	31	31
Kradzieże samochodów	3	4	5
Kradzieże pozostałe	63	56	57
Uszkodzenia mienia	14	19	19

Źródło: dane KPP w Rawiczu

Na przestrzeni trzech ostatnich lat zmieniała się liczba przestępstw gospodarczych. Od najmniejszej w roku 2017 - 194 przestępstwa, poprzez wzrost w roku 2018 - 342 przestępstwa oraz ponowny spadek w roku 2019 - 279 przestępstw.

Na szczególną uwagę zasługuje znaczny wzrost przestępczości nieletnich. Na terenie gminy Rawicz w 2019 r. odnotowano 13 przestępstw popełnionych przez 15 nieletnich. To ponad trzy razy więcej niż w roku 2018 (4) i 2017 roku (4). Na stałym poziomie, z niewielkim wzrostem w 2018 roku (16) utrzymuje się liczba wykroczeń, która w roku 2019 i 2017 wyniosła 10 wykroczeń. W 2019 roku pod wpływem alkoholu ujawniono łącznie 15 nieletnich, w roku 2018 – 18 nieletnich i w roku 2017 – 14 nieletnich. Liczba ujawnionych nieletnich pod wpływem alkoholu nie odzwierciedla skali problemu. Faktycznie może być ona wielokrotnie wyższa, gdyż uwzględnia tylko przypadki ujawnione przez policję.

Na poczucie bezpieczeństwa wpływ mają także zdarzenia drogowe. Zgodnie z danymi KPP Rawicz na przestrzeni 2017-2019 roku na terenie powiatu spadła liczba kolizji drogowych, natomiast wzrosła liczba wypadków. Najwięcej wypadków w 2019 roku odnotowano w gminie Rawicz. Było to 35 zdarzeń na 89 w całym roku. Nadal odnotowuje się jednak znaczną liczbę osób zatrzymanych z powodu nadużycia alkoholu – w sumie w 2019 roku zatrzymano 131 nietrzeźwych kierowców.

Tabela 2.29. Wykaz zdarzeń drogowych w gminie Rawicz w latach 2017-2019

Zdarzenia drogowe i ich skutki	2017	2018	2019
Liczba wypadków	40	64	89
Liczba kolizji	326	286	266
Liczba rannych	53	72	98
Liczba zabitych	2	5	6

Źródło: dane KPP w Rawiczu

W ostatnich trzech latach w KPP Rawicz odnotowano wzrost ujawnionych wykroczeń. Policja odnotowała średnio około 3.500 wykroczeń w ciągu roku, stwierdzonych w powiecie rawickim

Tabela 2.30. Wykaz wykroczeń w gminie Rawicz w latach 2017-2019

Ilość wykroczeń	2017	2018	2019
Ogółem	3273	3351	3935
Przeciwko mieniu	503	383	421
Przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	514	431	428
Przeciwko obyczajowości publicznej	411	337	294
Przeciwko urządzeniom użytku publicznego	333	277	259
Przeciwko ustawie o wychowaniu w trzeźwości	402	472	340
Przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	1110	1451	2193

Źródło: dane KPP w Rawiczu

Innym problemem związanym z poczuciem bezpieczeństwa jest przemoc w rodzinie będąca jednocześnie przejawem patologii społecznej. Jest obszarem niezwykle istotnym, a równocześnie trudnym do rozpoznania, bowiem wiele przestępstw trwa latami, a osoby doznające przemocy często ich nie ujawniają.

Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Jak wynika z poniższego zestawienia w 2019 r. nastąpił znaczny wzrost w zakresie stosowanej procedury. Jest to zapewne wynikiem zwiększenia świadomości społecznej, dzięki m.in. kampaniom społecznym na temat zjawiska przemocy, jak i zwiększenia kompetencji służb publicznych w zakresie stosowania procedury Niebieskiej Karty.

Tabela 2.31. Procedura „Niebieskiej Karty” w gminie Rawicz w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	2017			2018			2019		
	Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	59			61			87	
Sprawcy przemocy	Mężczyźni	Kobiety	Nieletni	Mężczyźni	Kobiety	Nieletni	Mężczyźni	Kobiety	Nieletni
	55	5	0	47	11	3	71	11	5
Ofiary przemocy	Mężczyźni	Kobiety	Nieletni	Mężczyźni	Kobiety	Nieletni	Mężczyźni	Kobiety	Nieletni
	9	49	1	13	38	15	12	65	10
Wsparcie dla ofiar przemocy	Psychologiczne		Prawne	Psychologiczne		Prawne	Psychologiczne		Prawne
	41		20	42		28	57		13

Źródło: dane Zespół Interpersonalny w Rawiczu

Od 2011 r. problemy przemocy w rodzinie znajdują się w obszarze kompetencji działającego w Gminie Rawicz Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W skład zespołu wchodzi przedstawiciele instytucji z terenu gminy Rawicz działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji, Sądu Rejonowego, Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przedstawiciele placówek oświatowych.

Służbą ratowniczą, która odgrywa znaczącą rolę w zakresie bezpieczeństwa mieszkańców jest Państwowa Straż Pożarna. Na terenie gminy Rawicz zlokalizowana jest Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej z siedzibą w Rawiczu ul. Scherwentkego 13. Zgodnie z informacjami Komendy Powiatowej PSP w Rawiczu w jednostce zatrudnionych jest 45 strażaków. Jednostka posiada do dyspozycji zarówno pojazdy ratowniczo-gaśnicze jak i specjalne, wyposażone w specjalistyczny sprzęt i urządzenia niezbędne do gaszenia pożarów i likwidacji skutków innych miejscowych zagrożeń.

Działalność Państwowej Straży Pożarnej wspierana jest również przez 11 jednostek ochotniczych straży pożarnych.

Tabela 2.32. Wykaz jednostek OSP w Gminie Rawicz

Nazwa jednostki	Adres	Liczba strażaków	Ilość i rodzaj sprzętu
OSP Dębno Polskie	63-900 Rawicz, Dębno Polskie, ul. Wrocławska 4	183	Ford Transit GLBM 04/04
OSP Izbice	63-900 Rawicz, Izbice 61	107	Iveco Daily GLBA-Rt 1/16 Volkswagen T4 SLRr
OSP Łaszczyn	63-900 Rawicz, Łaszczyn 28	76	Peugeot GLBM 02/04
OSP Rawicz	62-900 Rawicz, ul. Scherwentkego 13	229	Ford Transit GLBM 02/04 Volkswagen T4 SLRw
OSP Sarnowa	63-900 Rawicz, Strażacka 4	291	Man TGM 13.280 GBA 2,5/16 Ford Transit SLRt
OSP Słupia Kapitulna	63-900 Rawicz, Słupia Kapitulna 133	159	Star 12.185 GBA 2,5/16
OSP Szymanowo	63-900 Rawicz, Szymanowo 70	182	Ford Transit GLBM 02/04
OSP Ugoda	63-900 Rawicz, Ugoda 11a	50	Ford Transit GLBM 1/1
OSP Zawady	63-900 Rawicz, Zawady 22	51	Star 244 GBM 2,5/8
OSP Zielona Wieś	63-900 Rawicz, Zielona Wieś 51	166	Star 200 GBM 2,5/8
OSP Żołędnica	63-900 Rawicz, Żołędnica 42	104	Star 244 GBM 2,5/8

Źródło: dane KP PSP w Rawiczu stan na 31.12.2019r.

Działalność OSP jest szczególnie istotna ze względu na ich wkład w zapewnienie bezpieczeństwa na terenie gminy. Systematycznie poprawia się stan wyposażenia

poszczególnych jednostek, który pozwala na zadowalającym poziomie realizować działania z zakresu przeciwdziałania i usuwania skutków zagrożeń pożarowych i innych miejscowych. Siły i środki OSP są często pierwszymi podmiotami ratowniczymi na miejscu zdarzenia, niezwłocznie przystępującymi do udzielania pomocy osobom poszkodowanym.

Analiza działań służb mundurowych oraz zdarzeń kryminalnych na terenie gminy pozwala prognozować, że poziom bezpieczeństwa w najbliższych latach nie pogorszy się i będzie utrzymywał się na stałym poziomie.

2.10. Organizacje pozarządowe

W gminie działa ponad 100 organizacji. Ze względu na to, że gminna jednostka samorządu terytorialnego nie prowadzi rejestru organizacji z urzędu, nie jest możliwe zweryfikowanie wszystkich organizacji pod względem ich obecnego statusu, prowadzenia odpłatnej działalności pożytku publicznego, działalności gospodarczej. Konkretnie dane zebrane mogły być jedynie poprzez stałą współpracę Urzędu z organizacjami pozarządowymi, które realizują zlecone przez samorząd zadania publiczne.

W tej dużej, jak na ilość mieszkańców gminy, grupie wyróżnić można:

- 66 stowarzyszenia, w tym 23 kluby sportowe,
- 5 organizacji kościelnych,
- 8 grup nieformalnych,
- 13 Ochotniczych Straży Pożarnych,
- 5 stowarzyszeń zwykłych,
- 3 spółdzielnie socjalne,
- 6 kół gospodyń wiejskich.

Lista organizacji

Stowarzyszenia:

- Bractwo Kurkowe,
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Więźniów – Byłych Dzieci, Niemowląt – Hitlerowskich Obozów i Zakładów Eksterminacji,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Rawiczu,
- Polski Związek Niewidomych Zarząd Koła Rawicz,
- Zarząd Rejonowy Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej,
- Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę,

- Polski Związek Filatelistów koło Rawicz,
- Stowarzyszenie Dzieci i Osób Niepełnosprawnych w Rawiczu,
- Stowarzyszenie Osób Sprawnych Inaczej „Pomocna Dłoń”,
- Stowarzyszenie „Z nadzieją w przyszłość”,
- Stowarzyszenie „Zgoda na trzeźwość”,
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych,
- Towarzystwo Przyjaciół Rawicza,
- Związek Inwalidów Wojennych RP,
- Stowarzyszenie Nauczycieli Edukacji Początkowej,
- Związek Sybiraków koło Rawicz,
- Stowarzyszenie Zespołu Regionalnego „Wisieloki”,
- Stowarzyszenie Rawicki Klub "Amazonka",
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых o/Rawicz sekcja Rawicz,
- Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Wielkopolska Hufiec Rawicz,
- Stowarzyszenie Rawicki Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP Zarząd Oddziału Miejsko-Gminnego w Rawiczu,
- Zarząd Rejonowy PCK w Rawiczu,
- Rawickie Koło Związku Żołnierzy Wojska Polskiego,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze o/Rawicz,
- Stowarzyszenie Aktywnych Kobiet "No i co!" w Łaszczynie,
- Rawickie Stowarzyszenie Hodowców Gołębi Rasowych, Drobiu Ozdobnego i Drobego Inwentarza,
- Stowarzyszenie „Żylicka Rzecz Babska”,
- Stowarzyszenie "Szymanowianie" w Szymanowie,
- Rawickie Stowarzyszenie Opieki nad Zwierzętami "SZANSA",
- Stowarzyszenie "Samorządni PRA",
- Stowarzyszenie "Uśmiech Czwórki" przy Szkole Podstawowej nr 4,
- Stowarzyszenie "Retro Moto Rawicz",
- Stowarzyszenie Rawicz Aktywności Pozytywnej,
- Stowarzyszenie Chór Nauczycieli Gminy Rawicz,
- Stowarzyszenie Hazy To My,
- Stowarzyszenie Kobiet Słupi Kapitulnej,
- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Rawickiej RAWA,

- Stowarzyszenie Inicjatyw Międzynarodowych Rawicz.pl,
- Stowarzyszenie "Kolorowy zakątek" w Wydawach,
- Stowarzyszenie "Rawiczaki.pl",
- Stowarzyszenie "Chazacy".

Stowarzyszenia zwykłe i organizacje kościelne:

- Społeczny Komitet Budowy Schroniska dla bezdomnych zwierząt,
- Stowarzyszenie Spotkań Twórczych STROJOWNIA,
- Towarzystwo Przyjaciół Sarnowy,
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Rawickiej,
- Stowarzyszenie Seniorów Domu Seniora "Marianna",
- Bank Żywności przy parafii pw. Chrystusa Króla i NMP,
- Chór im. Św. Wojciecha parafii pw. Chrystusa Króla i Zwiastowania NMP,
- Chór Miriam przy parafii pw. św. A. Boboli w Rawiczu,
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Archidiecezji Poznańskiej oddział nr 30 przy parafii pw. Chrystusa Króla i NMP,
- Akcja Katolicka przy parafii pw. Chrystusa Króla i NMP.

Kluby sportowe i uczniowskie kluby sportowe:

- Klub Piłkarski „Rawia” Rawicz,
- Ludowy Klub Sportowy „Sarnowianka” w Rawiczu,
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Kadet”,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "Pelikan” Dębno Polskie”,
- Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Rawiczu,
- Powiatowe Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych,
- Rawicki Koszykarski Klub Sportowy „Rawia” Rawicz,
- Rawicki Klub Sportowy „Kolejarz”,
- Rawicki Uczniowski Klub Sportowy „Korona-Rawbud”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Olimp”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Start” przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II,
- Uczniowski Pływacki Klub Sportowy „Wodnik”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Sierakowo” przy Gimnazjum w Sierakowie,
- Szkolny Klub Sportowy „Sagitta”,
- Rawicki Klub Karate "Surem",
- Rawicki Klub Sportowy "Bock",
- Akademia Taekwondo "IN NAE",

- Uczniowski Klub Sportowy "Szóstka",
- Stowarzyszenie Sportowe CRC Leszno, Sekcja Rawicz,
- Klub Sportowy "Sporty Walki Rawicz",
- Uczniowski Klub Sportowy LPFA Rawicz,
- Rawickie Stowarzyszenie Cyklistów "BIKE",
- Stowarzyszenie SKI TEAM Kaczmarek.

Kluby, zespoły i inne grupy nieformalne:

- Klub Honorowych Dawców Krwi przy PCK w Rawiczu,
- Klub Seniora "Wrzos" przy PKPS,
- Klub Seniora "Jesienny liść",
- Orkiestra Dęta przy Domu Kultury w Rawiczu,
- Zespół Folklorystyczny „Dębioki”,
- Kabaret „Katarzynki”,
- Chór „Arion”; Dom Kultury,
- Koło Śpiewacze im. K. Kurpińskiego w Sarnowie,

Spółdzielnie Socjalne:

- Spółdzielnia Socjalna „MULTI FRESCH”,
- Spółdzielnia Socjalna FILAR,
- Spółdzielnia socjalna "SMAK-BISTRO".

Koła Gospodyń Wiejskich:

- KGW Dębno Polskie,
- KGW Sarnówka,
- KGW Słupia Kapitulna,
- KGW Szymanowo,
- KGW Ugoda,
- KGW Zawady.

Opis wybranych organizacji zajmujących się pomocą społeczną, działalnością na rzecz osób z niepełnosprawnościami i seniorów:

Bank Żywności przy parafii pw. Chrystusa Króla i NMP

Jest organizacją przykościelną. Od wielu lat zajmuje się wydawaniem żywności najuboższym mieszkańcom powiatu rawickiego. Organizacja ta w niedalekiej przyszłości może przejąć od Miejsko – Gminnego Środka Pomocy Społecznej zadanie wydawanie

żywności w ramach Programu Operacyjnego „Pomoc Żywnościowa” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD).

Stowarzyszenie Osób Sprawnych Inaczej „Pomocna Dłoń”

Organizacja należy do najliczniejszych w gminie. Skupia osoby w wieku senioralnym i z niepełnosprawnościami. Pełni rolę integrującą środowisko seniorów organizując dla nich cykliczne spotkania integracyjne oraz wyjazdy na turnusy rehabilitacyjne.

Stowarzyszenie „Z nadzieją w przyszłość”

Organizacja działa na rzecz osób z niepełnosprawnością. Głównym celem działania jest rozwój psychofizyczny tych osób. Efektem działań stowarzyszenia ma być zmniejszenie problemu tzw. „braku okna na świat” dla osób z niepełnosprawnością, wynikający z niedostatków finansowych i stereotypów społecznych w myśleniu o osobach z niepełnosprawnością. Realizowane działania mają zmniejszyć proces pograżenia się tych osób w niepełnosprawności i zamykania się w domach. Stowarzyszenie swój cel realizują między innymi poprzez wyjazdy integracyjno-poznawcze i imprezy integracyjne.

Stowarzyszenie „Zgoda na trzeźwość”

Organizacja prowadzi działalność aktywizującą dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Organizuje pomoc, wsparcie oraz prowadzi terapie dla rodzin uzależnionych i współuzależnionych. Jest jedynym stowarzyszeniem w powiecie zajmującym się bezpośrednio niesieniem pomocy tym rodzinom.

Celem działania jest zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Stowarzyszenie Aktywnych Kobiet "No i co!" w Łaszczynie

Organizacja jest organizatorem i współorganizatorem inicjatyw integracyjnych i charytatywnych na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Jest partnerem Środowiskowego Domu Samopomocy w Rawiczu - ośrodek dziennego wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - który od 22 lat prowadzi działalność w zakresie: poprawy stanu fizycznego i psychicznego osób z niepełnosprawnością, tworzenia warunków sprzyjających integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami i zapobieganiu ich społecznej marginalizacji oraz wykluczeniu społecznemu.

Stowarzyszenie Rawicki Uniwersytet Trzeciego Wieku

RUTW działa od 2007 roku. Współpracuje z organami administracji publicznej oraz z placówkami oświaty, w tym ze szkołami wyższymi przy podejmowanych różnorodnych przedsięwzięciach: zajęciach edukacyjnych, artystycznych, kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. Prowadzone są również zajęcia w sekcjach tematycznych: języka

angielskiego, zdrowia psychicznego, historii i tradycji regionu, multimedialnej oraz malarskiej. Aktywnie działają kluby zainteresowań: języka niemieckiego, „sprawne ręce”, melomana, nordic walking, spotkań przy kawie, filmowy, dobrej książki, gier stolikowych, rekreacji ruchowej, tenisa stołowego. Prowadzone są również zajęcia jogi, rehabilitacyjne i ruchowe oraz zajęcia na pływalni. Organizowane są wycieczki do miejsc związanych z historią, kulturą i turystyką regionu oraz wyjazdy na spektakle teatralne i muzyczne. Podejmowane przez organizację działania służą upowszechnieniu wśród seniorów modelu zdrowego i aktywnego stylu życia oraz utwierdzeniu ich w przekonaniu, że aktywność społeczna jest istotnym czynnikiem wpływającym na zdrowie i samopoczucie człowieka. Organizacja podjęła współpracę z MGOPS i Centrum Wolontariatu, czynnie angażując się w realizację różnorodnych projektów społecznych prowadzonych przez te instytucje.

2.12. Diagnoza i analiza SWOT

Diagnoza problemów społecznych w opinii mieszkańców gminy Rawicz

Niezbędnym uzupełnieniem diagnozowania problemów społecznych oprócz dokumentów zastanych, jest przeprowadzenie badań wśród mieszkańców gminy Rawicz. Wypełnienie ankiet ma na celu poznanie zdania społeczności lokalnej na temat problemów społecznych i deficytów z nimi związanymi. W przeprowadzonym badaniu ankietowym udział wzięło 444 mieszkańców. Wszystkie dane zawarte w diagnozie są wynikiem przeprowadzonych badań. Dane opracowane są przez członków zespołu ds. Strategii.

W badaniu udział wzięły osoby ze wszystkich grup wiekowych (tabela nr 2.33.). W badaniu wzięło udział więcej kobiet (60,3%) niż mężczyzn (39,7%), co przedstawia tabela 2.34.

Tabela 2.33. Rozkład respondentów według wieku

Wiek	Odsetek respondentów
18 -29 lat	17,10%
30 – 39 lat	22,50%
40 – 49 lat	25,50%
50 – 59 lat	15,30%
Pow. 60 lat	19,70%

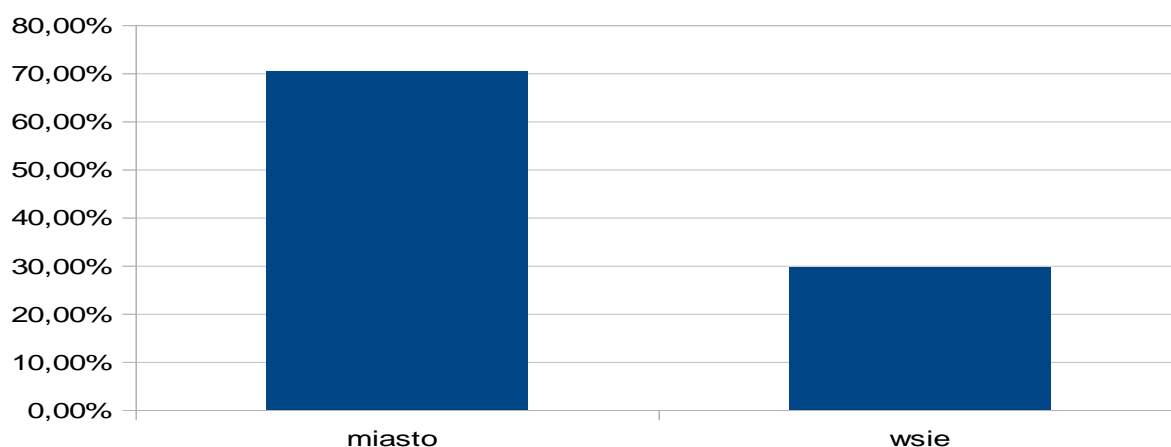

Tabela nr 2.34. Podział respondentów według płci

Płeć	Odsetek respondentów
Kobieta	60,30%
Mężczyzna	39,70%

W badaniu większość stanowią mieszkańcy miasta Rawicz (70,4%), pozostali respondenci (29,6%) to mieszkańcy wsi gminy Rawicz.

Wykres 2.6. Podział mieszkańców ze względu na miejsce zamieszkania

Aż 57% badanych stanowią osoby zatrudnione na etacie lub przedsiębiorcy, 9,5% stanowią osoby bezrobotne, 19,1% emeryci i renciści, rolnicy 6,7% i uczniowie, studenci 7,6%.

Wśród badanych osób 31,2% deklaruje wykształcenie wyższe, 30,7% wykształcenie średnie, 24,5% z nich zawodowe, a pozostałe wskazały wykształcenie policealne i podstawowe/gimnazjum.

Rozkład respondentów ze względu na wyżej wymienione cechy, pozwala zakładać, że wyniki badań pokazują przekrój społeczności lokalnej.

W badaniu można wyodrębnić następujące obszary diagnozowane:

Usługi społeczne w gminie Rawicz

Na terenie gminy Rawicz respondenci zauważają niewystarczający zakres usług świadczonych przez instytucje.

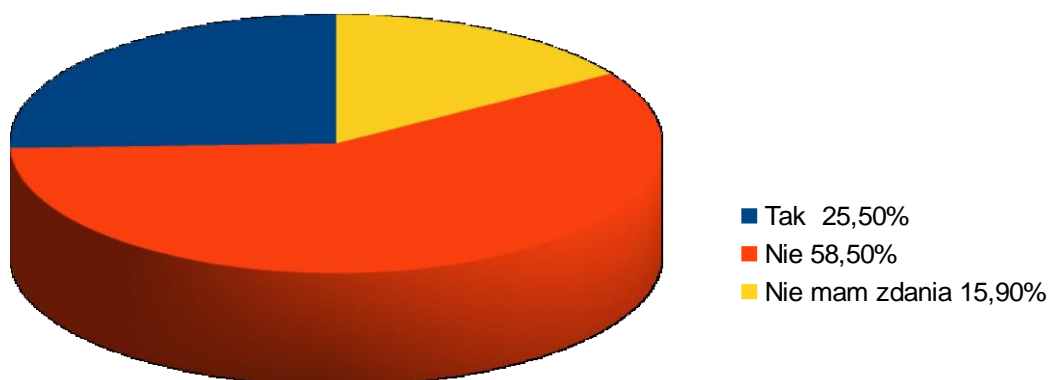
Tabela nr 2.35. Zadowolenie z zakresu świadczonych usług przez instytucje w gminie Rawicz

Nazwa instytucji	Poziom zadowolenia ze świadczonych usług
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	49,10%
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	55,10%
SPZOZ Centrum Rehabilitacji Medycznej i Ośrodek Osób Niepełnosprawnych	42,20%
Jednostki oświatowe (szkoły, przedszkola itp.)	59,00%
Placówki kulturalne	64,40%
Placówki zdrowotne	24,40%
Środowiskowy Dom Samopomocy	76,80%

Takie wskazania pokazują, że wiele jest jeszcze do zmiany w zakresie usług społecznych. Część osób jest zadowolonych, do innych usługi nie trafiają. Istnieje tu szerokie pole do zmiany, tak aby pomoc trafiała do jak najszerszego grona odbiorców.

Ankietowani wypowiedzieli się także w zakresie stopnia zadowolenia z oferty działających na terenie gminy Rawicz organizacji pozarządowych, zajmujących się sprawami społecznymi i rozwiązywaniem problemów społecznych.

Wykres 2.7. Stopień zadowolenia z zakresu oferty organizacji pozarządowych

W związku z tym, że mieszkańcy zauważają braki w zakresie oferty poszczególnych instytucji oraz organizacji społecznych, skłaniają się ku stworzeniu systemu skoordynowanych usług społecznych w gminie i ich dostosowanie do mieszkańców. Takiej odpowiedzi udzieliło aż 75,8%.

Wykres 2.8. Potrzeba utworzenia skoordynowania usług społecznych

W związku z potrzebą skoordynowania usług oraz rewitalizacją rynku i pobliskich budynków, w których będzie możliwe świadczenie usług dla ogółu mieszkańców, respondenci widzą szansę w tych zmianach dla rozwoju społecznego i gospodarczego gminy Rawicz (57,1%), 23,8% nie widzi szansy, a 19,1% nie ma zdania.

Główne problemy społeczne w gminie Rawicz:

Wśród najważniejszych problemów społecznych występujących na terenie gminy Rawicz mieszkańcy wymieniają długotrwałe lub ciężkie choroby (38,3%), bezrobocie (36,7%), starzenie się społeczeństwa (34,4%) oraz alkoholizm (30%).

Wykres 2.9. Główne problemy społeczne występujące na terenie gminy Rawicz

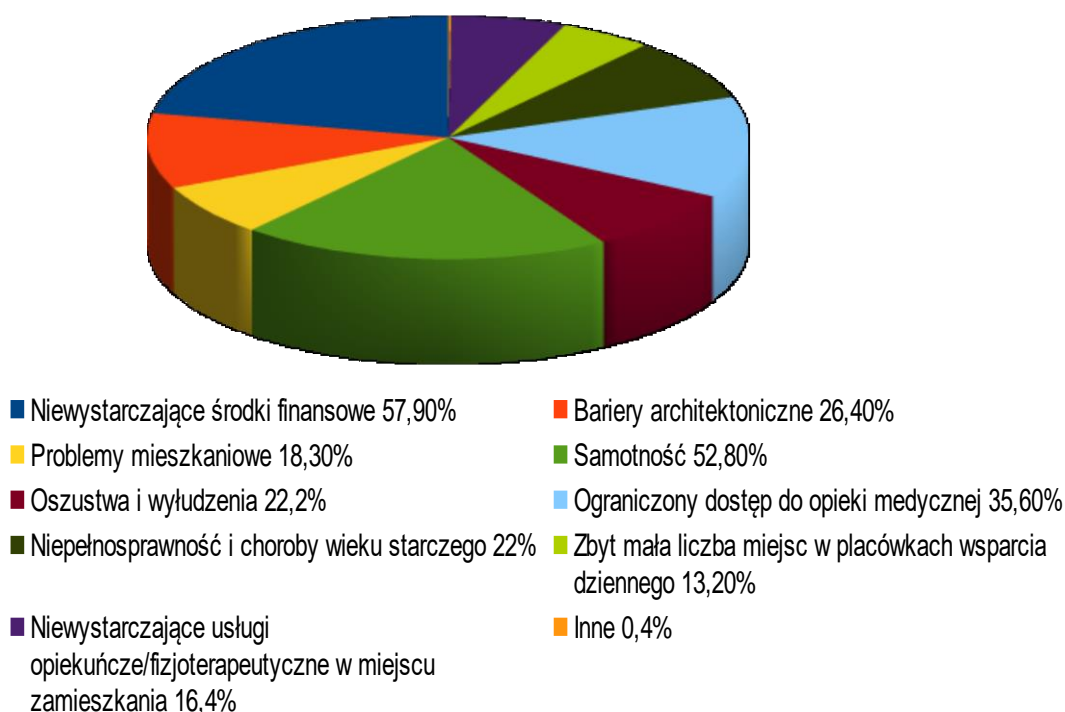

Odpowiedzi udzielone przez badanych pokazują trend ogólnopolski, którego problemem jest starzenie się społeczeństwa, a co za tym idzie wzrost ciężkich i długotrwałych chorób. Respondenci w związku z tym zwrócili uwagę także na problem niepełnosprawności (25,9%).

Nawiązując do problemu starzenia się społeczeństwa ankietowani wymienili trzy główne problemy, z którymi stykają się osoby starsze. Są to przede wszystkim: niewystarczające środki finansowe (57,9%), samotność (52,8%) oraz ograniczony dostęp do długotrwałej opieki medycznej (35,6%).

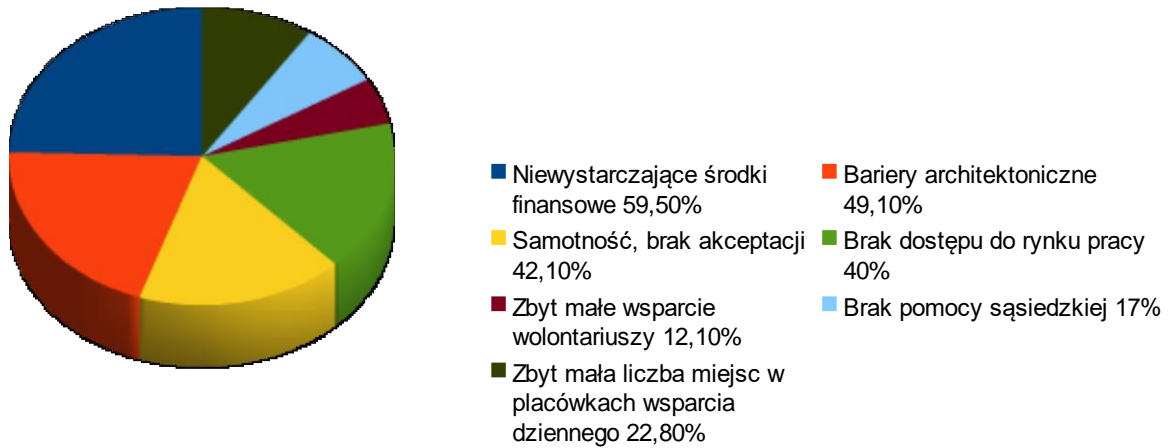
Wykres 2.10. Problemy osób starszych i samotnych na terenie Gminy Rawicz

Respondenci w pytaniu o problemy, z jakimi radzą sobie osoby z niepełnosprawnością na pierwszym miejscu wymienili, podobnie jak u osób starszych i samotnych niewystarczające środki finansowe (59,5%), następnie bariery architektoniczne (49,1%) oraz samotność i brak akceptacji (42,1%).

Wykres 2.11. Problemy osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Rawicz

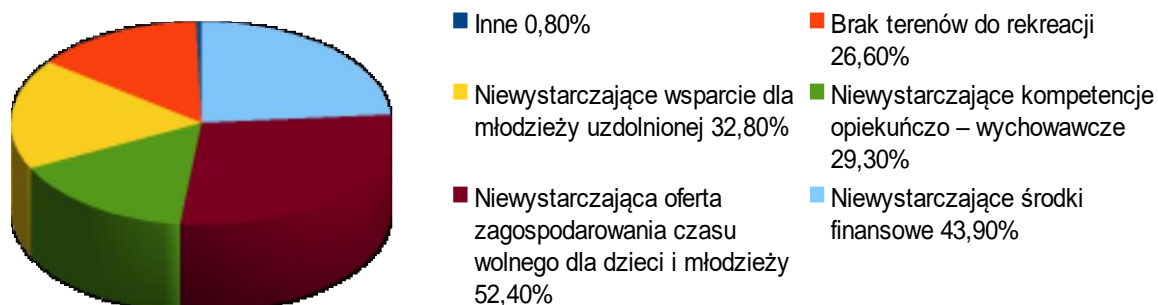

W każdej gminie istotnym jest pochylenie się nad potrzebami rodzin i ich dzieci. W związku z tym w ankiecie zadano pytanie dotyczące problemów społecznych z jakimi spotykają się rodziny z dziećmi. Na pierwszym miejscu respondenci wskazali niewystarczającą ofertę zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (52,4%), dopiero na drugim miejscu jako problem wyrażono niewystarczające środki finansowe (43,9%). Sytuacja ta może być spowodowana pomocą państwa, która jest skierowana do wszystkich rodzin z dziećmi. Badani wskazali także na niewystarczające wsparcie dla młodzieży uzdolnionej (32,8%).

Problem w obszarze opieki zdrowotnej dotyka w największym stopniu osoby z niepełnosprawnościami, starsze i samotne. Jednak osoby, w każdym wieku zauważają problem z zakresu opieki zdrowotnej. Zbyt długi okres oczekiwania na leczenie to największy problem zdaniem mieszkańców, aż 75,5% wskazań, następnie niewystarczająca liczba lekarzy specjalistów i ograniczony dostęp do leczenia specjalistycznego (69,7%). Zbyt mała liczba wizyt domowych lekarskich u osób niesamodzielnych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych (46,8%) pokazuje po raz kolejny jak dużo problemów istnieje w przestrzeni osób starszych, samotnych i osób z niepełnosprawnościami.

Wykres 2.12. Problemy rodzin z dziećmi w gminie Rawicz

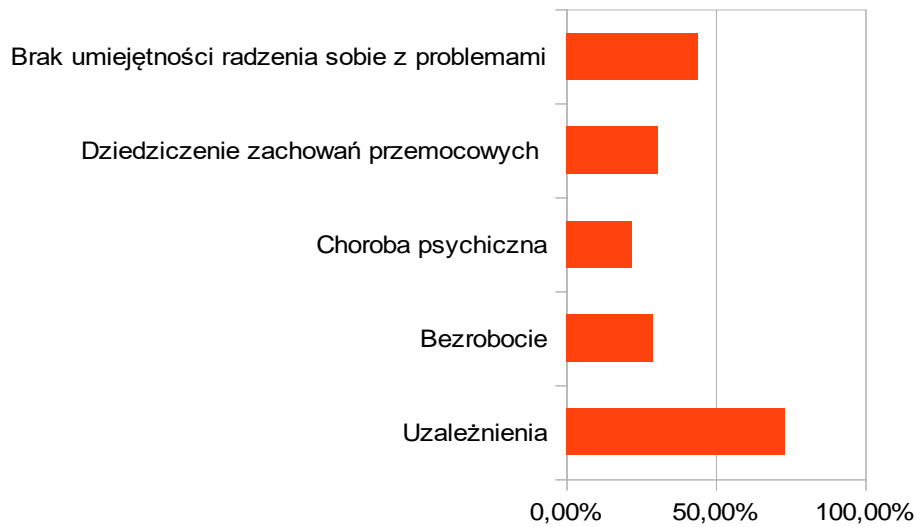
Można wnioskować, że poprawa sytuacji materialnej, pozwala rodzinom na skupienie się nad zagospodarowaniem czasu wolnego swojej rodziny, rozwój talentów dzieci i młodzieży.

Respondenci w obszarze edukacji wskazują na trzy główne problemy: niewystarczającą możliwość zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3 (68,2%), niewystarczającą opiekę specjalistyczną (51,2%) oraz niewystarczającą ofertę zajęć pozalekcyjnych (40,9%), co pokrywa się z odpowiedziami udzielonymi w poprzednim pytaniu, gdzie wskazywano niewystarczającą ofertę zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

Ostatnie pytanie z obszaru rodziny, dotyczące przemocy w rodzinie pozwala uznać, że mieszkańcy gminy Rawicz podzieleni są, jeżeli chodzi o opinie na ten temat, gdyż 38,7% zauważa problem, 30,5% nie zauważa, a 30,8% nie ma zdania na ten temat. Takie rozłożenie odpowiedzi, może wynikać z tego w jakim środowisku mieszkamy, z jakimi rodzinami się spotykamy. Najczęściej zauważamy problem przemocy w rodzinie, gdy mamy z nią bezpośredni lub bliski kontakt. Najczęściej przyczyną przemocy w rodzinie są uzależnienia (73,1%), brak umiejętności radzenia sobie z problemami (44%) oraz dziedziczenie zachowań przemocowych.

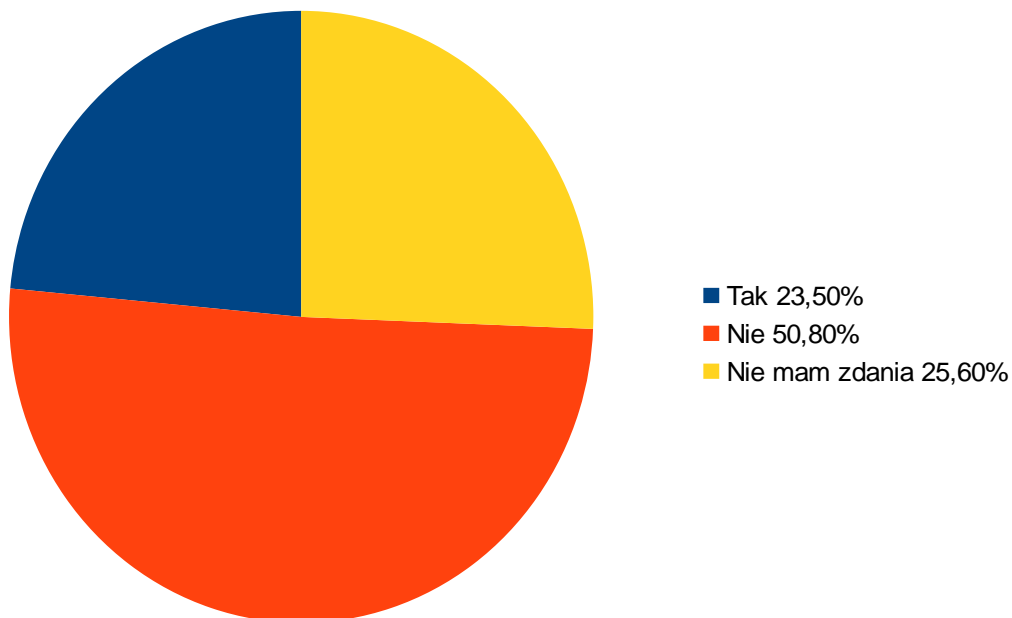
Wykres 2.13. Przyczyny występowania przemocy w rodzinie

Takie wskazania pozwalają domniemywać, że przemoc w rodzinie najczęściej występuje w określonych środowiskach i może być przekazywana z pokolenia na pokolenie.

W pytaniu o problem bezdomności na terenie gminy Rawicz mieszkańcy w większości nie zauważają tego zjawiska na terenie gminy Rawicz.

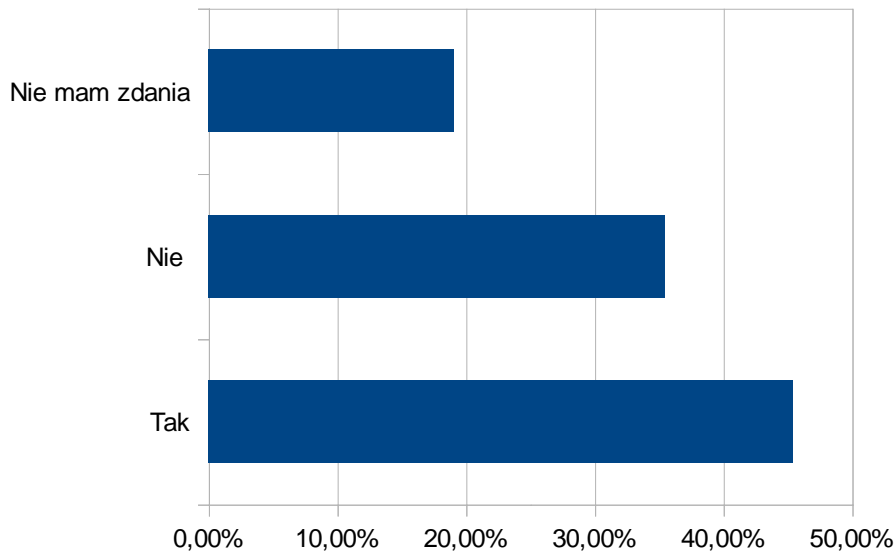
Wykres 2.14. Występowanie problemu bezdomności na terenie gminy Rawicz

Badani mieszkańcy zauważają problem bezrobocia na terenie gminy Rawicz. 45,4% respondentów wskazuje na problem bezrobocia, z drugiej strony 35,5% takiego problemu nie zauważa. Pozostała część badanych nie ma zdania.

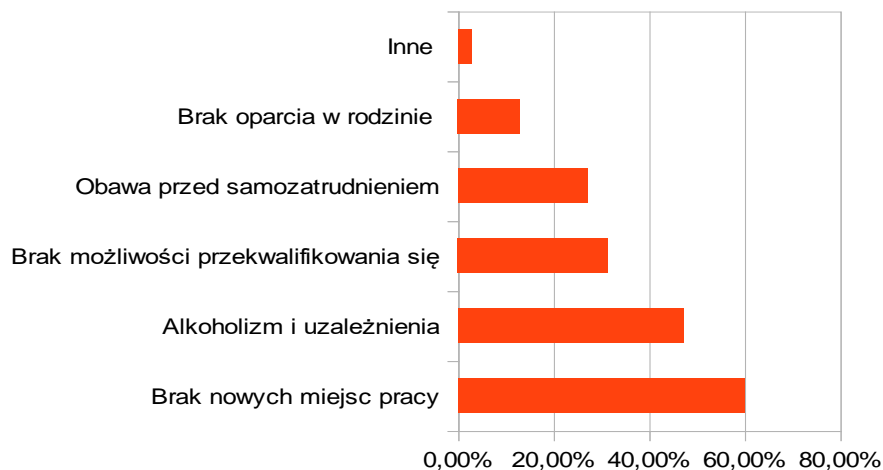

Wykres 2.15. Występowanie problemu bezrobocia na terenie gminy Rawicz

Badani jako główną przyczyną występowania bezrobocia wskazują brak nowych miejsc pracy (59,9%), alkoholizm i uzależnienia (47,2%) oraz brak możliwości przekwalifikowania się (31,4%). W badaniu znalazły się też odpowiedzi, w których respondenci wskazują na brak chęci do pracy, zbyt niskie zarobki oraz rozdawanie pieniędzy z programów socjalnych, co powoduje brak motywacji do podjęcia pracy.

Wykres 2.16. Główne przyczyny bezrobocia

Z danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy poziom bezrobocia na dzień 31.08.2020r. w powiecie rawickim wyniósł 6,1%. Urząd dysponuje cały czas ofertami pracy, jednak bezrobotni są niezadowoleni z proponowanych warunków pracy i płacy.

W temacie bezpieczeństwa na terenie gminy Rawicz połowa mieszkańców wskazała, że czuje się bezpiecznie. 21,4% badanych wskazało, że nie czuje się bezpiecznie, a 28,6% nie

ma zdania na ten temat. Pytani za największe niebezpieczeństwa uznają agresywne zachowania (48,7%), spożywanie alkoholu w miejscu publicznym (38,6%) oraz wandalizm (37%) i brak monitoringu miejskiego (36,7%). Ogólnie sytuacja dotycząca bezpieczeństwa jest dobra, bo aż 50 % respondentów czuje się bezpiecznie. W każdym miejscu są obszary, które powodują poczucie zagrożenia, na które największy wpływ mają instytucje specjalnie do tego powołane.

Wykres 2.17. Problemy z zakresu bezpieczeństwa na terenie gminy Rawicz

Problemy społeczne w czasach pandemii

W związku z pandemią koronawirusa w ankiecie umieszczono pytanie, które dotyczy nasilenia się problemów społecznych w czasie jej trwania. Problemami, które najbardziej nasiliły się zdaniem ankietowanych jest długotrwałe lub ciężkie choroby, bezrobocie oraz ubóstwo. Takie rozłożenie odpowiedzi wynika przede wszystkim ze specyficznej sytuacji, która zaistniała w związku z pojawieniem się koronawirusa. Z jednej strony ograniczony został dostęp do opieki medycznej, ludzie obawiają się nie tylko koronawirusa, ale także innych chorób.

Została na jakiś czas zatrzymana gospodarka, co doprowadziło do upadku firm oraz zmian na rynku pracy. Ludzie na nowo musieli poszukiwać pracy, a przez to przez pewien czas mogli czuć mniejszą stabilność finansową.

Wnioski z diagnozy

Diagnoza problemów społecznych powstała na podstawie danych odnoszących się do poszczególnych obszarów oraz badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Rawicz. Wpływ na obecne problemy społeczne ma sytuacja gospodarcza, demograficzna, zmiany w strukturze funkcjonowania rodzin oraz wystąpienie pandemii koronawirusa.

Na podstawie badań ankietowych respondenci deklarują, że oferta usług społecznych świadczona przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawiczu i inne podmioty jest niewystarczająca, bowiem nie odpowiada na wszystkie potrzeby mieszkańców.

Ankietowani deklarują, iż istnieje potrzeba skoordynowania usług społecznych w gminie Rawicz. W związku z powyższym wskazane jest podjęcie działań mających na celu stworzenie skoordynowanego systemu świadczenia usług społecznych przy wykorzystaniu Centrum Usług Społecznych we współpracy z j.s.t. i NGO.

Na podstawie zebranego materiału można rozpoznać główne problemy społeczne:

1. Problemy w codziennym funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami.

Problemy związane z codziennym funkcjonowaniem osób z niepełnosprawnościami wiążą się z ograniczeniami dotyczącymi cech charakterystycznych dla danej niepełnosprawności. Z tym wiąże się często niewystarczający dostęp do odpowiedniej opieki medycznej. Wiele razy zdarza się, że dana niepełnosprawność uniemożliwia poprawę jakości życia, mimo postępów w medycynie. Niepełnosprawność znacząco ogranicza rynek pracy, a co za tym idzie środki finansowe, które prowadzą do ubóstwa. Osoby z niepełnosprawnościami znajdują się w kręgu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Z powodu niepełnosprawności muszą mierzyć się z odrzuceniem i samotnością.

2. Ograniczenia i obciążenia zdrowotne osób starszych i samotnych.

W związku z dynamicznie zmieniającą się sytuacją demograficzną coraz większym problemem jest starzenie się społeczeństwa. Zgodnie z najnowszymi prognozami proces ten będzie się pogłębiał i w społeczeństwie będzie przybywać osób w wieku poprodukcyjnym, które w dużym stopniu będą potrzebowały specjalistycznej opieki medycznej. Poza tym osoby starsze czują się samotne. Nie wiedzą często, jakie możliwości spędzania czasu

wolnego dla nich proponuje gmina. Jednak największym problemem seniorów jest brak wystarczających środków finansowych.

3. Bezrobocie i rezygnacja z poszukiwania pracy.

Mimo, że na terenie gminy Rawicz Powiatowy Urząd Pracy oferuje przez cały czas możliwość zatrudnienia, to, w badaniu ankietowym mieszkańcy wskazują go jako jeden z głównych problemów społecznych. Problemem bardzo często jest brak chęci podjęcia jakiegokolwiek pracy. Osoby długotrwale bezrobotne nie chcą uzyskać zatrudnienia. W tym wypadku dużą szansą jest aktywizacja bezrobotnych

4. Uzależnienia.

Uzależnienia to problem powiązany z innymi problemami społecznymi takimi jak ubóstwo czy przemoc w rodzinie. Powodują nie odwracalne zmiany w funkcjonowaniu rodziny. Sprawia, że rodziny stają przed problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Partnerzy osób uzależnionych nie radzą sobie ze skomplikowaną sytuacją życiową. Osoby uzależnione nie podejmują żadnej pracy, doprowadzając swoich najbliższych do ubóstwa, problemów psychicznych, które będą towarzyszyły im przez całe ich życie

5. Przemoc w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które często towarzyszy uzależnieniom. Osoby stosujące przemoc wobec swoich najbliższych nie radzą sobie z problemami, które mają w życiu. Ich zachowanie prowadzi do zmian w funkcjonowaniu rodziny. W przyszłości osoby wychowane w takich rodzinach powielają schemat zachowań, przenosząc je na swoje rodziny.

6. Bezdomność.

Zjawisko bezdomności jest skrajnym przejawem wykluczenia społecznego, które zmienia całkowicie sposób funkcjonowania człowieka, Jest to zjawisko wielowymiarowe, które dotyka każdą ze sfer życia, poprzez brak stałego lub czasowego miejsca zamieszkania.

7. Problemy opiekuńczo - wychowawcze rodzin.

Problemy opiekuńczo – wychowawcze dotyczą nie tylko rodzin, w których występuje problem uzależnienia, przemocy czy bezrobocie. W dynamicznie zmieniającym się społeczeństwie pojawiają się różne nowe zagrożenia, które stają się problemem ze względu na

ograniczone, a często niedostosowane do zmieniających się realiów kompetencje wychowawcze rodziców.

8. Niedostosowanie systemu do potrzeb rodzin i ich dzieci.

Rodzice i ich dzieci coraz skuteczniej poszukują form pomocy, możliwości rozwoju czy sposobów na spędzanie czasu wolnego. Jednak często z różnych powodów nie mogą dotrzeć do odpowiednich miejsc lub nie są one w wystarczającym stopniu dostępne. Dlatego szansą na poprawienie jakości tego elementu życia jest skoordynowanie działań w gminie.

Przez cały czas problemy społeczne zmieniają się, społeczności lokalne i instytucje muszą podążać i wypracowywać narzędzia, które pozwolą pomóc mieszkańcom. Strategia ta jest szansą na zmniejszenie skali problemów. Na podstawie wniosków z diagnozy niezbędne jest określenie mocnych i słabych stron Gminy Rawicz w formie analizy SWOT.

Tabela 2.36. Analiza SWOT Gminy Rawicz

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">- atrakcyjne położenie (trasa Wrocław – Poznań)- sieć komunikacyjna oraz komunikacja miejska łącząca nie wszystkie pobliskie wsie- realizowane inwestycje przez samorząd gminny- pozyskiwanie funduszy zewnętrznych- dynamiczny rozwój prywatnego budownictwa mieszkaniowego, jednorodzinnego i wielodzietnego- funkcjonowanie ośrodków wsparcia- Środowiskowy Dom Samopomocy i Dzienny Dom Pomocy Społecznej- profesjonalna kadra zapewniająca wysoki poziom usług dla osób starszych, z niepełnosprawnościami i z dysfunkcją społeczną- działalność Lokalnego Centrum Wolontariatu- dobra infrastruktura placówek przedszkolnych sektora publicznego i niepublicznego- wsparcie pedagoga i psychologa w szkołach- szeroka oferta kulturalna- dobra baza sportowa- Komenda Powiatowy Policji, Komenda Powiatowa Straży Pożarnej- gminne programy oddziaływań w sferze społecznej	<ul style="list-style-type: none">- dziedziczenie bezrobocia i wykluczenia społecznego- występowanie zjawiska bezdomności- zbyt mała ilość dużych przedsiębiorców w Gminie Rawicz- połączenia komunikacji miejskiej niedostosowane do potrzeb mieszkańców Gminy Rawicz, ograniczona komunikacja- niewystarczająca opieka nad dziećmi do lat 3, głównie dla miasta Rawicza, brak żłobka publicznego- ograniczony kontakt z młodzieżą wymagającą wsparcia uczącą się poza terenem Gminy- małe wsparcie dla młodzieży uzdolnionej- mała liczba zajęć wyrównawczych w szkole- niewystarczające wsparcie psychologa w szkołach- niewystarczające wsparcie logopedy- brak kompleksowego wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych- występowanie zjawiska uzależnienia i przemocy w rodzinie- ograniczony dostęp do lekarzy i specjalistów- niewystarczająca liczba miejsc wsparcia dla

<ul style="list-style-type: none">- stała współpraca międzyinstytucjonalna- sprawnie działająca administracja- organizacje pozarządowe- łatwy dostęp do infrastruktury społecznej	<ul style="list-style-type: none">osób starszych i niepełnosprawnychniewystarczająca oferta dla osób niepełnosprawnych i starszych w gminie, brak kompleksowości działań- ograniczona oferta organizacji pozarządowych- niewystarczająca baza rekreacyjna- ograniczona świadomość społeczna- starzenie się społeczeństwa, ujemny przyrost naturalny- roszczeniowość społeczeństwa, brak solidarności społecznej- niski poziom życia osób starszych, niewystarczające środki finansowe- zbyt długi okres oczekiwania do lekarzy specjalistów, zbyt mała oferta w tym zakresie- niska profilaktyka zdrowia, mała liczba akcji propagujących zdrowie i zdrowy styl życia
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">- możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy zewnętrznych- poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań dla sfery społecznej, gospodarczej i biznesu- minimalizowanie skutków zjawiska bezrobocia i bezdomności oraz uzależnień- wspieranie rodzin, osób starszych i z niepełnosprawnością- wdrażanie rozwiązań ze strategii i programów lokalnych- inicjatywy międzypokoleniowe i oddolne- pozyskanie nowych inwestorów- wykorzystanie potencjału i przekształcenie instytucji działających w sferze socjalnej w celu zapewnienia kompleksowości usług- nowe miejsca pracy, zróżnicowanie i atrakcyjne wynagrodzenia za pracę- rozwój i zwiększenie oferty organizacji pozarządowych- propagowanie idei wolontariatu- zwiększenie oferty opieki nad dziećmi do lat 3- oferta i opieka nad młodzieżą uzdolnioną- uświadamianie i aktywizacja społeczna- dostosowanie przepisów prawnych do potrzeb	<ul style="list-style-type: none">- zbyt mała liczba dużych zakładów pracy- mało inwestycji przekładających się na nowe miejsca pracy- wzrastająca liczba seniorów, osób chorych i niepełnosprawnościami pozbawionych opieki i rodziny wymagających wsparcia- starzenie się społeczeństwa

ROZDZIAŁ 3. PROGNOZA

3.1. Misja społeczna Gminy Rawicz

Misją Gminy Rawicz w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025 jest:

*„Kompleksowe i skoordynowane działanie,
skoncentrowane na rozwiązywaniu problemów społecznych
i podniesieniu jakości życia mieszkańców gminy Rawicz”.*

Realizacji misji społecznej Gminy Rawicz podporządkowane będą cele i zadania wytyczone w niniejszym dokumencie. Wykonanie zadań przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz rozwiązania kluczowych problemów społecznych.

3.2. Cele strategiczne

Misja Gminy Rawicz realizowana będzie poprzez wytyczone trzy cele strategiczne:

- 1. Wspieranie rodzin oraz stworzenie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju.*
- 2. Wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.*
- 3. Kompleksowe skoordynowanie działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.*

3.3. Cele operacyjne, zadania oraz wskaźniki realizacji zadań

Wypełnienie powyższej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych oraz kierunków działań. Przedstawiają je poniższe tabele w których uwzględniono szczegółowe zadania, ich realizatorów oraz wskaźniki realizacji zadania z zakresu wspierania rodziny, wspierania seniorów i osób niepełnosprawnych oraz zadań zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i promocji zdrowego stylu życia.

Tabela 3.1.

Cel strategiczny, cele operacyjne, zadania, realizatorzy, wskaźniki realizacji z zakresu wspierania rodzin

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji
1. Wspieranie rodzin oraz stworzenie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju	1.1 Realizacja kompleksowego systemu wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.	1.1.1. Organizowanie i zapewnienie dostępu do specjalistycznego wsparcia m. in. psychologicznego, prawnego.	CUS, UMG, NGO	Ilość udzielonych porad i konsultacji. Liczba osób objętych wsparciem specjalistów.
		1.1.2. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego m. in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo- rekreacyjnych gminy.	CUS, UMG, NGO	Ilość zorganizowanych form spędzania czasu wolnego Liczba osób biorących udział w spotkaniach.
		1.1.3. Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu dla dzieci do lat 5 oraz ich rodzinach.	CUS, UMG, NGO	Ilość zorganizowanych form spędzania czasu wolnego dla dzieci do lat 5. Liczba osób biorących udział w spotkaniach.
		1.1.4. Tworzenie grup wsparcia dla rodziców zmagających się z problemami opiekunczo- wychowawczymi.	CUS, UMG	Ilość działających grup wsparcia. Liczba osób objętych wsparciem.
		1.1.5.		

		Poszerzenie infrastruktury umożliwiającej mieszkańcom gminy spędzanie czasu wolnego m. in obiektów i terenów kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, tworzenie nowych miejsc spędzania czasu wolnego 1.1.6.	CUS, UMG, NGO	Ilość powstałych obiektów. Ilość miejsc spędzania czasu wolnego.
		Opracowywanie, wdrażanie i kontynuowanie już działających (np. Karta Dużej Rodziny) programów i projektów wspierających rodzinę, w tym współfinansowanych z funduszy unijnych, budżetu państwa we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	CUS, UMG, NGO	Ilość projektów i programów. Liczba osób objętych wsparciem.
	1.2. Przeciwdziałanie problemom opiekuńczo-wychowawczym rodziny.	1.2.1 Rozwijanie form pracy socjalnej z rodzicami biologicznymi dziećmi i młodzieży objętych nadzorem sądowym oraz dziećmi i młodzieżą z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym lub demoralizacją. 1.2.2.	CUS, UMG	Liczba rodzin objętych kontraktami socjalnymi, terapią, pracą socjalną i wsparciem psychologicznym.

	Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Diagnostyka potrzeb rodzin, w tym szczególnie kobiet w ciąży i rodzin z małymi dziećmi . 1.2.3.	CUS, UMG	Liczba rodzin, które otrzymały wsparcie asystenta rodziny.
	Edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz umiejętnego gospodarowania budżetem. 1.2.4.	CUS, UMG, NGO	Liczba osób objętych edukacją.
	Zapewnienie dzieciom i młodzieży uczestnictwa w zajęciach organizowanych w świetlicach socjoterapeutycznych i środowiskowych. 1.2.5.	CUS, UMG	Ilość działających świetlic Liczba dzieci objętych wsparciem placówek.
	Utworzenie na terenie gminnej placówki wsparcia dziennego. 1.2.6.	CUS, UMG	Liczba uczestników placówek wsparcia dziennego.
	Ustanowienie rodzin wspierających. 1.2.7.	CUS, UMG	Liczba ustanowionych rodzin wspierających.
	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, poprzez	CUS, UMG, NGO	Liczba dzieci objętych wsparciem w ramach stypendium i zasiłków

		<p>udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.</p> <p>1.2.8. Rozwijanie współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Integrowanie i koordynowanie działań.</p>	<p>CUS, UMG, NGO</p>	<p>szkolnych.</p> <p>Ilość przeprowadzonych spotkań.</p>
--	--	---	----------------------	--

Tabela 3.2.

Cel strategiczny, cele operacyjne, zadania, realizatorzy, wskaźniki realizacji z zakresu wspierania osób starszych i z niepełnosprawnościami

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji
2. Wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.	2.1. Rozwój sieci wsparcia oraz działań opiekuńczych i pomocowych .	2.1.1. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne.	CUS	Liczba seniorów i osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług.
		2.1.2. Usługi fizjoterapeutyczne w miejscu zamieszkania.	CUS	Liczba seniorów i osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług.
		2.1.3. Inicjowanie i wspieranie aktywnego uczestnictwa osób starszych poprzez	CUS, Placówki oświatowe, NGO	Liczba seniorów i osób z niepełnosprawnościami korzystających

		udział w działaniach wolontariackich. 2.1.4. Asystent osoby starszej lub z niepełnosprawnością. 2.1.5. Pomoc sąsiedzka 2.1.6. Wsparcie specjalistyczne np. psychologiczne, prawne. 2.1.7. Działania profilaktyczne, prewencyjne skierowane do osób starszych i z niepełno sprawnościami. 2.1.8. Mieszkania wspomagane. 2.1.9. Działania na rzecz zmiany myślenia o osobach starszych, niepełnosprawnych poprzez kampanie społeczne. 2.1.10. Wypożyczalnia sprzętu specjalistycznego.	NGO CUS, NGO CUS CUS, KPP, Służby Medyczne, WSCKZiU CUS, UMG CUS, NGO CUS	z wolontariatu. Liczba osób starszych i z niepełnosprawnościami i objętych działaniem. Liczba osób starszych i z niepełnosprawnościami i korzystających z pomocy sąsiedzkiej. Liczba starszych i z niepełnosprawnościami i korzystających ze wsparcia. Liczba osób starszych i z niepełnosprawnościami i korzystających z działań. Liczba osób starszych i z niepełnosprawnościami i korzystających z mieszkań. Liczba osób starszych i z niepełnosprawnościami i korzystających z działań. Liczba działań. Liczba osób korzystających.
--	--	---	--	---

		2.1.11. Wprowadzenie innowacyjnych usług opiekuńczych na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami	CUS	Liczba osób korzystających ze wsparcia biofeedback i snoezelen.
2.2. Zwiększenie zaangażowania w życiu społecznym i zawodowym osób starszych i z niepełnosprawnościami.	2.2.1	Poszerzenie oferty ośrodków wsparcia dziennego.	CUS	Liczba osób starszych i z niepełnosprawnych korzystających z Ośrodków.
	2.2.2.	Rozszerzenie wolontariatu senioralnego	CUS	Liczba inicjatyw senioralnych. Liczba wolontariuszy.
	2.2.3.	Tworzenie klubów seniora/ klubów samopomocy.	CUS, ŚDS	Liczba osób starszych i z niepełnosprawnościami i tworzących kluby seniora /kluby samopomocy.
	2.2.4.	Likwidacja barier architektonicznych i transportowych utrudniających mobilność seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	UMG	Ilość miejsc oznakowanych na parkingach lub miejscach wydzielonych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. Wysokość wsparcia finansowego na działania dotyczące likwidacji barier architektonicznych
	2.2.5.			

		Akcje społeczne i prozdrowotne dla osób starszych i z niepełno sprawnościami. 2.2.6.	CUS, Służby medyczne, NGO, UMG	Liczba osób korzystających z akcji
		Upowszechnienie edukacji w zakresie nowych technologii poprzez organizację kursów. 2.2.7.	UMG, NGO	Liczba osób uczestniczących w działaniach. Liczba inicjatyw.
		Propagowanie inicjatyw oraz współpracy instytucji kultury, edukacji i organizacji pozarządowych na rzecz realizacji przedsięwzięć służących uczestnictwu w kulturze przez osoby starsze lub z niepełno sprawnościami.	Placówki Kultury i Edukacji, NGO, UMG, CUS	Liczba osób uczestniczących w działaniach. Liczba działań.

Tabela 3.3.

Cel strategiczny, cele operacyjne, zadania, realizatorzy, wskaźniki realizacji w zakresie wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Zadanie	Realizator	Wskaźniki
3. Kompleksowe skoordynowanie wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	3.1. Przeciwdziałanie bezrobociu.	3.1.1. Aktywizacja osób bezrobotnych poprzez prace społecznie użyteczne.	CUS, PUP	Liczba osób skierowanych do prac społeczno-użytecznych.
		3.1.2. Opracowanie i realizacja	CUS, PUP	Ilość projektów/ programów

		projektów socjalnych i programów dla osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym.		Liczba osób biorących udział w projektach/programach
	3.2. Zminimalizowanie występowania zjawiska bezdomności.	3.2.1. Stały monitoring i akcje profilaktyczne dla osób bezdomnych.	CUS, KPP	Liczba osób objętych wsparciem.
		3.2.2. Zawieranie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.	CUS	Liczba osób objętych programem.
		3.2.3. Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym.	CUS	Liczba osób, którym zapewniono schronienie.
	3.3. Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej.	3.3.1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania uzależnieniom.	CUS, Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Ilość przeprowadzonych działań/kampanii,
		3.3.2. Działania profilaktyczne podejmowane	CUS, Placówki oświatowe,	Ilość podjętych działań profilaktycznych.

		wobec dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Gminy Rawicz. 3.3.3. Edukacja publiczna w zakresie problematyki uzależnień.	UMG, NGO CUS	Ilość przeprowadzonych szkoleń, spotkań profilaktycznych, akcji promocyjnych system wsparcia.
3.4. Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom.	3.4.1. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin. 3.4.2. Pomoc terapeutyczna dla dorosłych członków rodziny z problemem alkoholowym. 3.4.3. Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.	CUS, Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. CUS, NGO CUS,	Liczba osób korzystających z konsultacji. Liczba uczestników zajęć, ilość utworzonych grup wsparcia. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach placówek wsparcia dziennego, ilość zorganizowanych grup wsparcia, ilość konsultacji	

		3.4.4. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	GKRPA, Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	specjalistycznych Ilość posiedzeń, liczba zaproszonych osób, liczba osób skierowanych na opinię biegłych sądowych
3.5. Działania z zakresu promocji zdrowego stylu życia.	3.5.1.	Edukacja publiczna w zakresie promocji zdrowego stylu życia.	CUS, NGO	Ilość przeprowadzonych działań/kampanii.
	3.5.2.	Wspieranie lokalnego systemu przeciwdziałania przemoc w rodzinie.	CUS	Ilość przeprowadzonych szkoleń, liczba osób korzystających z porad w punkcie konsultacyjnym.
	3.5.3.	Wspieranie działań prowadzonych przez Lokalne Centrum Wolontariatu.	CUS	Liczba działań profilaktycznych skierowanych do wolontariuszy.

0

3.4. Realizacja Strategii i ramy finansowe

Zaktualizowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rawicz na lata 2021-2025 obejmuje zasięgiem czasowym okres pięciu najbliższych lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań. Cele główne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie gminy takich jak:

1. Wspieranie rodzin oraz tworzenie dla dzieci i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju.
2. Wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

3. Kompleksowe skoordynowanie wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Harmonogram wdrażania powyższej Strategii:

ETAP I

Podjęcie uchwały przez Radę Miejską Gminy Rawicz o przyjęciu do realizacji zaktualizowanej Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rawicz na lata 2021-2025

- termin realizacji: IV kwartał 2020r.

ETAP II

Koordinacja realizacji działań objętych Strategią

- termin realizacji 2021-2025.

ETAP III

Monitoring Strategii

- termin realizacji na koniec I kwartału: 2022r. (za 2021r.), 2023r. (za 2022 r.), 2024r. (za 2023), 2025r. (za 2024r), 2026r. (za 2025r.).

ETAP IV

Końcowa ewaluacja Strategii

- termin realizacji: I kwartał 2026r.

Budżet

Środki finansowe na realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rawicz na lata 2021- 2025 będą pochodziły z budżetu Gminy, środków krajowych, w tym dotacji na realizację zadań własnych oraz zleconych, programów ministerialnych i EFS.

3.5. Monitoring i ewaluacja

Monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rawicz na lata 2021-2025 polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu informacji o stanie realizacji poszczególnych działań, wskazanych jako bezpośrednie czynniki wypełniające cele strategiczne. Dane o stanie realizowanych działań podlegać będą analizie i ocenie ilościowej oraz jakościowej. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane

przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych.

Monitoring Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rawicz na lata 2021-2025 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji. Będzie prowadzony na podstawie oceny poziomu realizacji poszczególnych zadań programu w celu stwierdzenia czy osiąga on założone cele. Za monitoring odpowiedzialne będą podmioty wskazane jako realizatorzy poszczególnych działań.

Niezbędne dane będą uzyskiwane od podmiotów zaangażowanych w realizację jego założeń i gromadzone przez Centrum Usług Społecznych - Zespół do Spraw Organizowania Pomocy Społecznej- Organizatora Pomocy Społecznej.

Organizator pomocy społecznej co roku do dnia 31 marca będzie przedstawiał sprawozdanie z realizacji strategii.

PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rawicz na lata 2021 – 2025 jest ważnym dokumentem wyznaczającym kierunki rozwiązywania problemów społecznych, występujących na terenie gminy Rawicz. To wielokierunkowa interpretacja aktualnych problemów, które zostały zebrane i określone na podstawie źródeł urzędowych, danych z Głównego Urzędu Statystycznego oraz badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Rawicz.

Analiza poszczególnych dokumentów urzędowych oraz opinia społeczności lokalnej pozwoliła na stworzenie diagnozy sytuacji i potrzeb w zakresie problemów społecznych. W związku z tym można było wytyczyć główne cele i kierunki działania, które na najbliższe lata będą wyznaczać przebieg zmian założonych w Strategii. Pozwoli to na realizację misji.

Dzięki skoncentrowanym działaniom instytucji zaangażowanych w jej realizację dojdzie do ograniczenia problemów społecznych, występujących na terenie gminy Rawicz oraz podniesienia jakości życia jej mieszkańców.

W pracy nad Strategią brał udział zespół, który w sposób wielowymiarowy podszedł do tworzenia dokumentu, skupiając się nie tylko na dokumentach urzędowych, ale także kierując się zdaniem mieszkańców, wyrażonym podczas spotkania z przedstawicielami instytucji

i organizacji pozarządowych oraz zebranych w wyniku badań. Tak stworzona Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rawicz na lata 2021 – 2025 daje szansę na zmianę w obszarze zdiagnozowanych problemów.

Strategię opracował zespół powołany zarządzeniem Nr 456/2020 Burmistrza Gminy Rawicz z dnia 21 kwietnia 2020 r. w składzie:

1. Elżbieta Marcinkowska – zastępca Dyrektora Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rawiczu,
2. Agnieszka Duszak – specjalista Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rawiczu,
3. Ewa Kochan – kierownik Działu Profilaktyki Uzależnień Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rawiczu,
4. Agnieszka Matysiak - Semenków – starszy specjalista Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rawiczu,
5. Marzena Tawczyńska - starszy specjalista pracy socjalnej – koordynator Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rawiczu,
6. Edyta Naskręt – kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy,
7. Aneta Jędrzejak – kierownik Dziennego Domu Pomocy Społecznej,
8. Anna Nowak – naczelnik Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Gminy Rawicz
9. Anna Wojnar – młodszy referent Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Gminy Rawicz,
10. Michał Turski – podinspektor Biura Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miejskiego Gminy Rawicz,
11. Dorota Wysocka – Rapior – pełnomocnik Burmistrza ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi.

Aneksy

Aneks 1. Wzór narzędzia badawczego

ANKIETA

Szanowni Mieszkańcy Gminy Rawicz, w związku z rozpoczęciem prac nad opracowaniem GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY RAWICZ NA LATA 2021-2025 zapraszamy do wypełnienia anonimowej ankiety. Zebrane informacje posłużą do określenia podstawowych problemów społecznych, a Państwa opinia pomoże w wyznaczeniu kierunków działań dla samorządu Gminy Rawicz w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Z góry dziękujemy za wypełnienie ankiety i prosimy o zwrot do 09.10.2020 r.

1. Czy Pani/Pana zdaniem oferta działających na terenie gminy Rawicz gminnych instytucji zajmujących się sprawami społecznymi i rozwiązywaniem problemów społecznych jest wystarczająca? Proszę zaznaczyć we właściwych miejscach w tabeli.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych
SPZOZ Centrum Rehabilitacji Medycznej i Ośrodek Osób Niepełnosprawnych
Jednostki oświatowe (szkoły, przedszkola)
Placówki kulturalne
Placówki zdrowotne
Środowiskowy Dom Samopomocy

1.1. Czy Pani/Pana zdaniem oferta działających na terenie gminy Rawicz organizacji pozarządowych zajmujących się sprawami społecznymi i rozwiązywaniem problemów społecznych jest wystarczająca? Jeżeli Tak proszę o podanie nazw organizacji.

Twoja odpowiedź

2. Czy Pani/Pana zdaniem zakres usług społecznych świadczonych przez instytucje wymienione w pkt 1 w gminie Rawicz jest wystarczający? Proszę zaznaczyć.

Tak
Nie
Nie mam zdania

3. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje potrzeba skoordynowania usług społecznych w gminie i dostosowania ich do potrzeb mieszkańców? Proszę zaznaczyć.

Tak
Nie
Nie mam zdania

4. Czy Pani/ Pana zdaniem rewitalizacja rynku i pobliskich budynków jest szansą na rozwój społeczny i gospodarczy dla Gminy Rawicz? Proszę zaznaczyć.

Tak
Nie
Nie mam zdania

5. Jakie problemy społeczne Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą mieszkańców gminy Rawicz? Proszę zaznaczyć przy maksymalnie 3 najważniejszych problemach.

Ubóstwo
Bezrobocie
Bezdomność
Niepełnosprawność
Długotrwałe lub ciężkie choroby
Przemoc w rodzinie
Bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
Bezradność rodzin w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego
Uzależnienia (alkoholizm, narkomania, inne uzależnienia)
Zdarzenia losowe, sytuacje kryzysowe
Starzenie się społeczeństwa
Przestępczość i chuligaństwo
Inne:

6. Z jakimi problemami społecznymi Pani/Pana zdaniem spotykają się osoby starsze i samotne? Proszę zaznaczyć przy maksymalnie 3 najważniejszych odpowiedziach.

Niewystarczające środki finansowe
Bariery architektoniczne
Problemy mieszkaniowe
Samotność
Oszustwa i wyłudzenie
Ograniczony dostęp do długotrwałej opieki medycznej
Niepełnosprawność i choroby wieku starczego
Niewystarczająca oferta i zbyt mała liczba miejsc w placówce wsparcia dziennego na terenie gminy (np. dzienny dom samopomocy)
Niewystarczające usługi opiekuńcze/ fizjoterapeutyczne w miejscu zamieszkania
Inne:

7. Z jakimi problemami społecznymi spotykają się osoby niepełnosprawne? Proszę zaznaczyć przy maksymalnie 3 najważniejszych odpowiedziach.

Niewystarczające środki finansowe
Bariery architektoniczne
Samotność, brak akceptacji
Brak dostępu do rynku pracy
Zbyt małe wsparcie wolontariuszy
Brak pomocy sąsiedzkiej
Niewystarczająca oferta i zbyt mała liczba miejsc w placówce wsparcia dziennego na terenie gminy (np. środowiskowy dom samopomocy, dzienny dom pomocy społecznej)
Inne:

8. Z jakimi najczęściej problemami społecznymi spotykają się rodziny z dziećmi. Proszę zaznaczyć.

Niewystarczające środki finansowe

Niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży

Niewystarczające kompetencje opiekuńczo- wychowawcze rodziców

Niewystarczające wsparcie dla młodzieży uzdolnionej

Brak terenów do rekreacji

Inne:

9. Czy Pani/Pan zauważa w gminie Rawicz problem występowania przemocy w rodzinie?

Proszę zaznaczyć.

Tak

Nie

Nie mam zdania

10. Jakie według Pani/Pana są przyczyny występowania przemocy w rodzinie? Proszę zaznaczyć przy maksymalnie 3 najważniejszych odpowiedziach.

Uzależnienia

Bezrobocie

Choroba psychiczna

Dziedziczenie zachowań przemocowych

Brak umiejętności radzenia sobie z problemami

Inne:

11. Czy Pani/ Pan zauważa problem bezdomności na terenie gminy Rawicz? Proszę zaznaczyć.

Tak

Nie

Nie mam zdania

12. Czy Pani/Pana zdaniem w gminie Rawicz występuje problem bezrobocia? Proszę zaznaczyć.

Tak

Nie

Nie mam zdania

13. Jakie Pani/ Pana zdaniem są główne przyczyny bezrobocia? Proszę zaznaczyć przy maksymalnie 3 odpowiedziach.

Brak nowych miejsca pracy

Brak możliwości przekwalifikowania się

Obawa przed samozatrudnieniem

Brak oparcia w rodzinie

Alkoholizm, uzależnienia

Inne:

14. Jak ocenia Pani/Pan poziom bezpieczeństwa na terenie gminy Rawicz? Proszę zaznaczyć.

Jest bezpiecznie
Jest niebezpiecznie
Nie mam zdania

15. Jakie problemy w zakresie bezpieczeństwa uważa Pani/Pan za najważniejsze? Proszę zaznaczyć przy maksymalnie 3 odpowiedziach.

Wandalizm
Agresywne zachowania
Brak monitoringu miejskiego
Spożywanie alkoholu w miejscu publicznym
Kradzieże i rozboje
Oszustwa i wyłudzenie
Piractwo drogowe
Żebractwo
Inne:

16. Jakie problemy w zakresie edukacji uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie gminy Rawicz? Proszę zaznaczyć przy maksymalnie 3 odpowiedziach.

Niewystarczająca możliwość zapewnienia- opieki nad dziećmi do lat 3
Niewystarczająca liczba placówek wychowania przedszkolnego
Niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci
Ograniczony dostęp dowozu dzieci do placówek oświatowych
Niewystarczająca opieka specjalistyczna(np. psycholog, logopeda)

Inne:

17. Jakie problemy zauważa Pani/Pan w obszarze opieki zdrowotnej? Proszę zaznaczyć przy maksymalnie 3 odpowiedziach.

Niewystarczająca liczba lekarzy specjalistów i ograniczony dostęp do leczenia specjalistycznego
Zbyt długi okres oczekiwania na leczenie
Zbyt mała liczba wizyt domowych lekarskich u osób niesamodzielnych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych
Brak akcji propagujących zdrowy styl życia- brak edukacji zdrowotnej
Niewystarczająca profilaktyka zdrowia.

Inne:

18. Czy uważa Pan/Pani, że określone problemy społeczne nasiliły się w okresie pandemii? Proszę zaznaczyć przy właściwych odpowiedziach w tabeli.

Tak Nie Nie mam zdania

Ubóstwo
Bezrobocie
Bezdomność
Niepełnosprawność

Długotrwałe lub ciężkie choroby
Przemoc w rodzinie
Bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
Bezradność rodzin w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego
Uzależnienia (alkoholizm, narkomania, inne uzależnienia)
Zdarzenia losowe, sytuacje kryzysowe
Ubóstwo
Bezrobocie
Bezdomność
Niepełnosprawność
Długotrwałe lub ciężkie choroby
Przemoc w rodzinie
Bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
Bezradność rodzin w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego
Uzależnienia (alkoholizm, narkomania, inne uzależnienia)
Zdarzenia losowe, sytuacje kryzysowe

Wiek

18-29 lat
30-39 lat
40-49 lat
50-59 lat
pow. 60 lat

Płeć

Mężczyzna
Kobieta

Wykształcenie

Wyższe
Policealne
Średnie
Zawodowe
Podstawowe/ Gimnazjalne

Status zawodowy

Pracownik etatowy
Przedsiębiorca
Rolnik
Uczeń/ Student
Emeryt/ Rencista
Niepracujący

Miejsce zamieszkania

Rawicz
Zielona Wieś
Zawady
Załęcze

Wydawy
Ugoda
Szymanowo
Stwolno
Słupia Kapitulna
Sikorzyn
Sierakowo
Żylice
Żołędnica
Sarnówka
Masłowo
Łąka
Łaszczyn
Konarzewo
Kąty
Izbice
Folwark
Dębno Polskie
Dąbrówka

Aneks 2. Spis wykresów, tabel i rysunków

Spis wykresów

Wykres 2.1.	Ludność gminy Rawicz w latach 2017-2019.....	16
Wykres 2.2.	Liczba mieszkańców miasta i wsi gminy Rawicz w latach 2017-2019....	16
Wykres 2.3.	Liczba urodzeń i zgonów na terenie gminy Rawicz w latach 2017-2019.	18
Wykres 2.4.	Zadania własne i zlecone.....	23
Wykres 2.5.	Ilość przestępstw w powiecie rawickim w 2019 r.....	63
Wykres 2.6.	Podział mieszkańców ze względu na miejsce zamieszkania.....	74
Wykres 2.7.	Stopień zadowolenia z zakresu oferty organizacji pozarządowych.....	75
Wykres 2.8.	Potrzeba utworzenia skoordynowania usług społecznych.....	76
Wykres 2.9.	Główne problemy społeczne występujące na terenie gminy Rawicz.....	76
Wykres 2.10.	Problemy osób starszych i samotnych na terenie gminy Rawicz.....	77
Wykres 2.11.	Problemy osób z niepełnosprawnością na terenie gminy Rawicz.....	78
Wykres 2.12.	Problemy rodzin z dziećmi w gminie Rawicz.....	79
Wykres 2.13.	Przyczyny występowania przemocy w rodzinie.....	80
Wykres 2.14.	Występowanie problemu bezdomności na terenie gminy Rawicz.....	80
Wykres 2.15.	Występowanie problemu bezrobocia na terenie gminy Rawicz.....	81
Wykres 2.16.	Główne przyczyny bezrobocia.....	81
Wykres 2.17.	Problemy z zakresu bezpieczeństwa na terenie gminy Rawicz.....	82

Spis tabel

Tabela 2.1.	Udział mieszkańców według ekonomicznych grup wieku ludności ogółem w gminie Rawicz	17
Tabela 2.2.	Ruch naturalny ludności w gminie Rawicz w latach 2017 – 2019	19
Tabela 2.3.	Prognoza demograficzna dla gminy Rawicz na rok 2022, 2026i 2030 dotycząca struktury ekonomicznej i biologicznej	19
Tabela 2.4.	Liczba osób korzystających z MGOPS w Rawiczu w latach 2017-2019	22
Tabela 2.5.	Powody korzystania z pomocy społecznej w MGOPS w Rawiczu w latach 2017-2019	22
Tabela 2.6.	Świadczenia pieniężne w MGOPS w Rawiczu w latach 2017-2019	24
Tabela 2.7.	Gorący posiłek w MGOPS w Rawiczu w latach 2017-2019.....	24

Tabela 2.8.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych w latach 2017-2019.....	26
Tabela 2.9.	Działalność Punktu konsultacyjnego w Dziale Profilaktyki, Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	27
Tabela 2.10.	Liczba rodzin objęta działaniami asystenta rodziny w latach 2017-2019.....	36
Tabela 2.11.	Liczba dzieci umieszczonych poza rodziną biologiczną w latach 2017-2019 w gminie Rawicz	36
Tabela 2.12.	Liczba rodzin i wydanych decyzji w latach 2017-2019 dla mieszkańców gminy Rawicz	38
Tabela 2.13.	Liczba udzielonych świadczeń w latach 2017-2019 dla mieszkańców gminy Rawicz	38
Tabela 2.14.	Liczba rodzin i wypłaconych świadczeń wychowawczych w latach 2017-2019 w gminie Rawicz.....	39
Tabela 2.15.	Świadczenia alimentacyjne i dłużnicy alimentacyjni w latach 2017-2019 w gminie Rawicz	40
Tabela 2.16.	Liczba wydanych decyzji - dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019 w gminie Rawicz	41
Tabela 2.17.	Dodatki mieszkaniowe w zasobie w latach 2017-2019 w gminie Rawicz.....	41
Tabela 2.18.	Stypendia szkolne w latach 2017-2019 w gminie Rawicz.....	43
Tabela 2.19.	Stypendia szkolne dla uczniów ze względu na charakter szkoły w latach 2017-2019 w gminie Rawicz	44
Tabela 2.20.	Karta Dużej Rodziny w latach 2017-2019 w gminie Rawicz	45
Tabela 2.21.	Wielkopolska Karta Rodziny w latach 2017-2019 w gminie Rawicz	45
Tabela 2.22.	Gminna Karta Dużej Rodziny w latach 2017-2019 w gminie Rawicz.....	46
Tabela 2.23.	LCW w latach 2017-2019 w gminie Rawicz.....	46
Tabela 2.24.	Bezrobocie na terenie gminy Rawicz w latach 2017-2019.....	51
Tabela 2.25.	Wykształcenie osób bezrobotnych z terenu gminy Rawicz w latach 2017-2019.	51
Tabela 2.26.	Formy wsparcia dla mieszkańców gminy Rawicz w latach 2017-2019.....	52
Tabela 2.27.	Wykaz kursów zawodowych zorganizowanych w ramach realizowanego projektu.....	53
Tabela 2.28.	Ilość zdarzeń kryminalnych w gminie Rawicz w latach 2017-2019.....	64
Tabela 2.29.	Wykaz zdarzeń drogowych w gminie Rawicz w latach 2017-2019.....	65
Tabela 2.30.	Wykaz wykroczeń w gminie Rawicz w latach 2017-2019.....	65
Tabela 2.31.	Procedura „Niebieskiej Karty” w gminie Rawicz w latach 2017-2019.....	66
Tabela 2.32.	Wykaz jednostek OSP w gminie Rawicz.....	67
Tabela 2.33.	Rozkład respondentów według wieku.....	73
Tabela 2.34.	Podział respondentów według płci.....	74
Tabela 2.35.	Zadowolenie z zakresu świadczonych usług przez instytucje w gminie Rawicz.	75

Tabela 2.36.	Analiza SWOT Gminy Rawicz.....	85
Tabela 3.1.	Cel strategiczny, cele operacyjne, zadania, realizatorzy, wskaźniki realizacji z zakresu wspierania rodzin.....	88
Tabela 3.2.	Cel strategiczny, cele operacyjne, zadania, realizatorzy, wskaźniki realizacji z zakresu wspierania osób starszych i z niepełnosprawnością.....	91
Tabela 3.3.	Cel strategiczny, cele operacyjne, zadania, realizatorzy, wskaźniki realizacji zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i promocji zdrowego stylu życia.....	94

Spis rysunków

Rysunek 2.1.	Mapa powiatu rawickiego.....	14
--------------	------------------------------	----